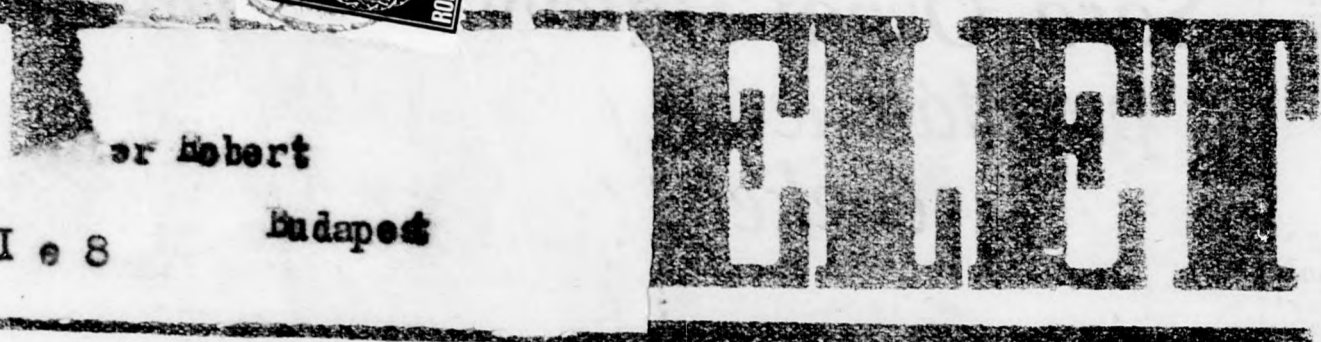

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 608 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK**
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénzem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politikai napilapja
Cikkjeink utánnomását forrás megjelölésével közzé lehet tenni
Kéiratokat nem küldünk megörzöszükre nem vállalkozunk

ésék

ok

szul No. II.
ben prima
• 65 lej
• 50 lej
• 80 lej

ál csak a
árut kérje,
ível egyenlő
ugyar Cluj,
cca) Nr. 6.

ujabb
villanyai
megtartás
lösség mel
Gyula, Str

aráz felszu
Ugyanott
félemelett

(Szentlélek
Calugărilor
ház előnyök
fordulja
et Rt. Igaz

met, francia
16, huszvé
el állást ke
ia 12.

sitát érteit
gymnazial-
nissen, der
anzösischen
artier even-
erliegt in
n“.

es komfort-
3. szám.

tt szoba ki-
y ucca.)

ep vagy ele-
sát vállalja
s. Megkere-
szerkesztő-

es csemege-
képes bizo-

emanné ort.
ad 13. Havi
béd és va-
manné.

t keres 8
tetett detail
Ajánlato-
entábil“ jet

Imra
sok!
ne váljak?
antiszemita
rt Anneplik
kis parthie
nyosztályá-
ja 200 lej.

Svájc is ?

Az ember nem hisz a szemének, ha olvassa, hogy a gazdasági válság Svájcban is aggasztó méreteket kezd ölteni. Hogyan lehetséges ez? Hiszen a közgazdasági csodadoktorai állandóan arra hivatkoznak, hogy ha a válságban vergődő országok között egyetlen osztanak szét az aranykészleteket, mingyárt javulás állana be a gazdasági vérkeringésben.

Svájcban ezzel szemben rengeteg az arany: a bankok pénztárai roskadoznak a kassiból vagyontól. És mégis, itt sincs már munka, itt is munkanélküliek tízezrei lézengenek már az utcákon; itt is a kiegyensúlyozott élet és polgári jómód egykori hazájában.

Egyik ország kormánya az arany hiánya és igazságtalan elosztása miatt sir; a másik országban az arany bősége miatt van baj. Valószínű tehát, hogy az igazi baj nem is az arany miatt van. Más, szeresebb betegség támadta meg a civilizált világ gazdasági életét. Nem az arany jelenléte, vagy távolléte döntő a gazdasági vérkeringés egészségének helyreállításában. Svájc példája legalább is ezt igazolja. A termelés, a munka és fogyasztás szervezetében van a hiba. És addig nem lesz javulás, míg ezen a téren nem következik be az a józan változás, amely az anarchia helyébe a rendet ülteti.

Puccs!

Harmínckét notórius szélhámos gondolt egy nagyot és merészet és lángba akarta borítani egész Magyarországot.

Most, hogy az egész díszes társaság látnak alatti pihenő ki a lázadás fardalmait, bizonyos bohózatnak látszik az egész puccs, holott csak egy percen múlt, hogy nem lett tragédia belőle, hiszen az összeesküvők már fentek a herélőkészet, gyártották a zsinagógarobbantásra zárt bombákat és pogromokra való egyéb rekvizitumokat.

Felelőtlen fiatalemberek naiv vállalkozásáról szólnak a hivatalos jelentések.

Szép kis fiatalemberek. Hiszen tizenhárom esztendő óta akár a szakálluk is kinőhetett volna.

Tudniillik már tizenhárom esztendővel ezelőtt is fiatalemberek voltak.

Ebredő fiatalok. Már akkor sem voltak egészen naivak, hiszen szakszerűen megrendezték Orgován, bombamerényletet követtek el Orgován és az Erzsébetvárosi Kör ellen és meggyilkolták Somogyit és Bacsót, Népszava két jószándéku újságíróját. Névszerint is ugyanezek a fiatalemberek.

A hazafias egyetemi hallgató, aki diploma helyett tizenhárom év alatt csak egy taxifőőri engedélyt tudott szerezni, a nemzeti hős szerepében tetszelgő politikai ágens, aki züllött színésszé aljasodott le és a többiek egészen harmincig, akik a mai kurzusban is csak a kocsmabőltek fokáig tudtak emelkedni.

Es az is humbug volt már tizenhárom évvel ezelőtt is, hogy felelőtlenek ezek a fiatalemberek. Nagyon nagy uraknak az aranykasszában húzódtak meg ezek a legények, azért ültek mostanáig fegyheázak a börtönök cellái helyett külvárosi kocskában. Vigyázott kire-kire az ő patro- nusa, hogy rendőrkézre ne kerüljön.

A véres hóhérok közül nem egy nagy ur is Budapest és a régi közös bűnös és nyomászó örökségeképpen bizo- nnyal együtt cimborált hajdani társaival. Majd újra kikaparják a börtön- ökből a csongrádi és orgoványi hősöket. Ezt a puccsot könnyen leszerelte a rend- őrség. De a puccs szellemét nem tudták elűzni addig, míg nemcsak a „felelőt- len” legényeket, hanem a felelős nagy- urakat is nem tessik ártalmatlanná.

Ellenforradalmi terroristák puccsal akarták Budapesten magukhoz ragadni a hatalmat

Az érlelmi szerzőket és irányítókat a rendőrség nem fogta el, csupan néhány kétes alakot tartóztatott le. Egy „vitéz” főhadnagy állott az összeesküvők élén

A puccsisták levegőbe akarták röpiteni a Dohány ucai zsidótemplomot

Budapest, november 30. Budapesten a magyar ellenforradalmi terroristák egyik csoportja, egy Vannay nevű „vitéz” főhadnagy vezetésével puccsot akart végrehajtani, amelyet azonban a rendőrség ezuttal még ártalmatlan- ná tett.

A puccs előzményeiről és magáról a letartóztatás körülményeiről kiadott szűkszavú hivatalos jelentés különös dodonai hangjával azt a feltevést lát- szik megerősíteni, hogy a szürkenevű, vagy pedig válogatott ellenforradalmi rémtettekben hírhedtté vált letartóz- tatottak mögött nemesak ugynevezett felelőtlen elemek állanak, hanem egész- sen magasan álló és ugynevezett „fe- lelős” egyének is, akik a névtelen sen- kiki puccsukra esetén a hatalom átvé- telére jelentkeztek volna.

Nem lehetetlen az sem, hogy a roz- szul sikerült budapesti puccskísérlet szoros összefüggésben van a hesseni német nemzeti szocialisták puccski- sérletével, amely ugyan szintén nem sikerült, de Magyarországon a tech- nikai kényszer erejével haladt a vég- kifejlés felé.

Az, hogy a jelentéktelen személyi- ségű tettesek már letartóztatásban van- nak, még egyáltalában nem megnyugtató a magyarországi eseményeket távolról figyelő kulturközvélemény számára. És mindaddig nem is lesz megnyugtató, amíg a puccskísérlet értelmi szerzői is nem kerülnek a „strohmanok” mellé.

A puccskísérletről, annak leleplezé- séről, a letartóztatásokról alábbi rész- letes távirataink számolnak be:

Egy dodonai hangú je- lentés

Vasárnap éjjel fél 12 óraker a bu- dapesti rendőrség a következő titok- zatoshangú kommunikét küldte be a lapok szerkesztőségébe:

A szombatra virradó éjszaka fo- lyamán a nyomozó hatóságok több embert őrizetbe vettek. A bünygyi eljárással kapcsolatban a hírlapok olyanok neveit is említették, akik őrizetbe nem kerültek.

A nyomozó hatóságok szombaton és vasárnap folytatták a kihallga- tásokat és úgy látják, hogy a továb- bi nyomozás sikere érdekében a bűn- ügyről érdemleges közlést még nem adhatnak ki. Ezért mellőzik az őri- zetben levők névsorának kiadását is. Azonban a hírlapi közlésekre vonat- kozóan fölhatalmazzák a Magyar Országos Tudósítók annak kijelen- tésére, hogy az őrizetbevetettek között Budaváry László, Francia-Kiss Mi- hály, Harts Lajos nincsenek és nem is voltak. Nyomatékosan mutattak rá illetékes helyen arra is, hogy az előállítottak között — akiknek szá- ma egyébként a 40-et nem haladja meg — politikai tényezők vagy elő- kelő társadalmi nevek nem szerepel- nek.

Ennek a cáfolatnak az előkelő társa

dalmi nevekre vonatkozó cáfolata az, amely a leggyanúsabb s amely éppen azt bizonyítja, hogy igemis, a puccs hátterében előkelő személyiségek is állanak.

A fővezér: Vázsonyi bán- tartalmazója

Vasárnap egész nap és egész este folyt a Margitkörti katonai fogházban a letartóztatott emberek kihallga- tása. Schweinitzer József rendőrtaná- cesos és a főkapitányság politikai osz- tályának többi tisztviselői részére külön szobákat rendeztek be a katonai fogházban. A gyanúsítottakat azért állították elő kivétel nélkül ide, mert tényleges állományu katonai szemé- lyek voltak közöttük és a nyomozás egységessége, valamint gyorsasága megkívánta, hogy a vallatok egy he- lyen történjenek. Bár az előállított em- berek jelentékeny része tagadja, hogy összeesküvésben vett volna részt és puccsra készülődött, egyesek már meg- törték és olyan vallomást tettek, mely nek alapján valószínűleg sikerül majd kinyomozni, hogy kik azok a politizáló személyiségek, akik a puccs hátterében állnak, mint irányítók.

A nyomozás vezetőinek, közöttük az egész munkát irányító dr Hetényi Imre főkapitányhelyettesnek ugyanis az a meggyőződésük, hogy a készülő lázadás irányítói nem azok, akiket si- került elfogni. A „primadonnák” állí- tólag még jótévő homályban bujkál- nak... A Margitkörti fogházban van Vitéz Vannay László tényleges állo- mányu főhadnagy, gazdasági tiszt, egy közfelháborodást keltő ügy hir- hedt szereplője. Vannay volt ugyanis az a fiatalember, aki Gyulai Molnár Ferenc nevű társával együtt a halá- losan beteg Vázsonyi Vilmost bántal- mazta. Vannay a fölháborító brutali- tás elkövetése után leventeoktató lett Gödöllőn. A büntetőjogi felelősség alól olyan védekezéssel akart szaba- dulni, hogy beszámíthatatlan. A vizsgálóbíró el is rendelte Vannay el- meállapotának törvényszéki szakorvo- sok által való megvizsgálását, amely- nek során Németh Ödön dr egyetemi tanár és Ötvös József dr fogházorvos épelméjének nyilvánította őt.

Jellemző, hogy Vannay utóbb tény- leges tiszt lett.

A társaság „dísztagjai”

Vele együtt előállították társait Gy-ulai Molnár Antalt is, akit ezekben a körökben „Kátsának” neveztek. A fog- házban van Zsabka Kálmán egykori színész, hírlapíró és mozivállalkozó is továbbá Hozmetz Károly Ferenc volt közgazdasági egyetemi hallgató utóbb soffőr, aki a egyetemi verekedéseknek egyik vezére volt, majd a Fővárosi Operettszínházban elkövetett bomb- bús merénylet tetteseként került össze- ütközésbe a rendőrséggel. Előállították Nagy Bélát, a Hadviseltek és Hadiká- rosultak Pártjának egyik vezetőjét.

(Folytatása az ötödik oldalon)

VILÁG 1 ÜKRE

Az ötvenéves Stefan Zweig

Stefan Zweig ötven éves lett novem- ber 28-án. Zsidó író nemesak száрма- zásánál fogva, hanem alkotásai és fő- leg írásainak emelkedett, emberies, haladó és megértő szelleme révén. Egyetlen izig-vevő zsidó drámája a „Jeremiás”, amelyet a háboruban írt. Ebben a művében a próféták szavai- val és lelkével ostromozza egy nagy lélek fájdalmával az emberi gonosz- ságokat. Biblikus emelkedettséggel sikoltja világgá egy győtrődött sziv szabadság után érzett vágyakozását. A háboru borzalmainak minden mo- tivuma kifejezésre talált ebben a drá- mai költeményben: a vezérek elvaki- tottsága, a hamis próféták könnyel- műsége, a tömegek ingadozó magatár- tása. De fölöttük halljuk a prófeta hangját, aki megéri az összeomlást, aki hirdeti, de elhárítani nem tudja a katasztrófát. És vigaszt áraszt és bizalmat önt a leigázottakra és ezzel győzőit is megfélemlíti.

Ez a műve egy csapásra meghódi- totta az irodalmi köröket. Zweigban látták a háboru utáni kőköt, aki har- got ad a fölháborodásnak, anyák pa- naszainak, hadviseltek fájdalmának, hogy soha többé meg ne ismétlőd- hassék ilyen öldöklés és irtózat. A Je- remiás szellemében íródott „Rachel rechet mit Gott” című prózai írása, ugyanazok az intenciói a „Fersites- ben”, a Lamm des Armen” című tra- gikomédiájában, „Amok” című híres novellájában, költeményeiben és fi- nom irodalmi esszéiben.

Stefan Zweig jómódu bécsi zsidó családból származott és már fiatal ko- rában a német művészváros legjob- bjaik társaságába került. A nagy mu- zikus Gustav Mahler, a nagy költő Hugo von Hoffmannsthal, a próza nagy mestere Artur Schnitzler, a sze- rető nagy filozófus Peter Altenberg tartoznak a körbe, ahol a fiatal költő megfordul. Itt ismerkedik meg Herzl Tivadarral, aki buzdítja és aki mint a Neue Freie Presse tárcarovatveze- tője leközi első érett novelláját, „Ván- dorklás” címűt. Hosszu éjszakákban kö- zös diskurzusokat folytat a cionizmus vezére és bölcse a fiatal diákkal, aki előtt akkor még érthetetlen volt a zsi- dó probléma. A háborunak kellett jön- nie és a rákövetkező zsidó megpróbál- tásoknak, hogy Stefan Zweig be- jöjjön a zsidóságot igénylők táborába.

A gazdagok gyermeke Párizsba megy, Londonba, Madridba, Rómába, Indiába, Kinába, Afrikába, Észak- és Dél-Amerikába, Kubába. Egy nagy élet perspektívájával tér vissza Euró- pába. Belgiumba utazik Verhaerenhez aki régi kulturálkkal kedvelteti meg a finomlelkű fiatal poétát. Mecheln- ben, Brüggeben, Antwerpenben, Brüsszelben és Genfben járják együtt a muzeumokat, könyvtárakat és ker- teket. Ott akar maradni, a régi városok esendjében szeretne alkotni, amikor a mozgósítás riadója harsan. 1914 au- gusztusban menekül az utolsó vonat- tal Belgiumból. Erthetetlen előtte — írja —, hogy legyen törvény, amely gyilkossággal végződjék.

Minden ami játékos, ami tisztára művészi volt az életben, átmódosult és átnemesedett. Művészete kitelje- sült. A háboruban meglátta a gyöt-

rődő emberiséget, közöttük a zsidókat az ezerszer megkínzott, a belső és külső fölszabadulása után vágyakozó gyökér nélküli emberfajta. Amit a háboruban és azután leír, abban a művészt és a látók tartja az egyensúlyt.

A háboru utolsó éveiben a gyöngye fizikumú költő megszabadul a katonai szolgálat alól és Svájcba kerül néhány újság levelezőjeként. Itt barátkozik össze a sivar korszaknak legzseniálisabb elméivel, legjobban szíveivel: Romain Rolland, Alfréd A. Fried, Frank Wedekind, Henri Barbusse, George Duhamel társaságában tanácskozza meg, hogyan lehet egykor a világbékét intézményesíteni. Stefan Zweig környezetében mondották ki először a „Népszövetség“ szót, a háboru még tobzódott, de a béke fényjelei már mutatkoztak. Stefan Zweig írja 1918 júliusában: „Nem akarunk győzelmet, nem kívánunk sem magunknak sem másoknak leveretést. Meg kell Európát váltani szenvedései től. Nem akarunk egyetlen csepp vért sem áldozni néhány határák elmozdítása miatt.”

A háboru nem Stefan Zweig intenciói szerint végződött. A nemzetközi megértés elmaradt, a költő egy bizakodással szegényebb, de ez arra sarkalja, hogy egy jobb, emberibb jövőért küzdjön. Egy novellájában: „Unter dem Namen Herzens“ a zsidó Salomonsinban rajzolja meg a zsidó polgár tragikumát. Megmutatja benne, hogy a zsidó nemcsak környezetének, hanem sok ezer éves élmények tragédiás terméke.

Az ötvenéves Stefan Zweig minden féle ünneplést elhárított magától. Egyetlen kivánsága, hogy Jeremiást ebben az évben előadják Palesztinában. Az „Oheh“ héber drámai színtársulat erősen készül a darab előadására. A költő salzburgi magányából mint írja ki fog bujni és a néhez gazdasági viszonyok ellenére is Palesztinába utazik, hogy megnézzesse az ősmóder Jeremiást az ősu-ország színpadán. (sz. i.)

EGYESÜLETI ÉLET

A Zsidó Arvagondozó kolozsvári helyi csoportjának mesedélutánja. Kellemes és öröndetes üjtásként hatott a kolozsvári Zsidó Arvagondozó megrendezésében tegnap lezajlott mesedélután. Szépszámu gyermekcsereg gyűlt össze vasárnap délután 3 órakor a katolikus gimnázium dísztermében, hogy teljes szívvel és kacagással élvezhesse a gondosan és sok gyermeki szeretettel áthatott programok értékes színtárait. A kedves és közvetlen programnak első száma Jakobi Edith, az Uj Kelet munkatársának mindvégig szellemes és humoros konferansza volt, amellyel nemcsak a gyermekeket hanem a felnőtteket is elszórakoztatta. Utána Rosmann Évi adta elő Ujejszki Kornél Koldus című versét megérdemelt sikerrel. Singer Teri, az Operaház kis balerina táncolt finoman kidolgozott és művészetre valló tehetséggel egy baletet. Braun Rózi a gyermeki lelket megfogó tónusban és felfogásban mondott el egy Wilde mesét. A műsor kiemelkedő száma volt Fischer Nusi és Bubi duettben és szólabban való szereplésük, akik táncszámokkal majd énekeikkel kivételes sikert arattak. Minden tekintetben harmónikus és gyermekekhez illő műsort egy ötletes bábszínház játék zárta be. A rendezés eszméje ötletes volt és annak pontos és sikeres kiviteléért Kertész Mártonné urnőt illeti dicsőret és teljes elismerés.

Cionista Dienszt. A cionista helyi csoport annyira bevált szórakoztató és egyben tanulságos diensztjei e heti kezdettel dec. 2-án, szerdán este kilenckor a City kávéház különtermében újabb megindulnak. Egyben az ezévi konferenciái választások, a KKL, KH meg a Szövetség folyó ügyei is le lesznek tárgyalva. Az elnökség és választmányi tagjainak megjelenése kötelező. Beléptidj nincs. Érdeklődőket szívesen lát a helyi csoport elnöksége.

Sara Osnat Halévy, a jemenita puszták leánya Bukarestben énekel és táncol

Bucuresti-Bukarest, november 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Messzi keleti testvéreinknek, a jemenitáknak egyik követe indult el az olajbogyók, gazellák, a végtelen sivatagok országából európai körutra. Első állomása ezen az uton Bukarest, ahol most táncol és énekel keresi meg kenyerét.

Sara Osnat Halévy, a jemenita leány, az ezeregyéjszakai meséi, Kelet buja, muzsikája és táncai művelőjeként jelent meg a bukaresti Teatrul Liber színpadának három fekete drapériája előtt, hogy a féltelményes rivalda fényében Kelet legendáit elevenítse meg.

Könyü, finom alakja szinte felolvadt a muzsikában. Gyermekearcának vonásai, két nagy villogó, éjfélete szemé félelmet, fájdalmat, örömet fejezett ki olyan erővel, amilyent csak az „énekek énekének“ országából valók képesek kifejezni. Dus, kékesen fénylő, göndör hajkoronája, sötét barna arcszíne a sivatagok leányát idézi elénk.

Szulamith, vagy Sába királynő városát osztja aszerint, hogy tánc, vagy éneke egy szerelmes vágyódását vagy egy királynő szépségét akarja kifejezésre juttatni. Hosszu, finom kezei mintha nem is tartoznának a testéhez. Patétikus, földöntúli vonalakat rajzolnak le a féltelményes. Külön élnek. Igéző tánc a kezeknek, amelyek beszélnek, mesélnek, lázadznak, igéznek, kétségbeesnek.

A magas, szinte leheletszerűen finom alak érdekes jemenita ruhájában, a fehér rabszolga tunikában ismeretlen világokat tár elénk.

Éneke arab és héber dalok keveréke. A szótárok muzsikájának, a sivatagok rabszolgáinak s a chalucok daljainak összeolvadása. Megeleveníti a jemenita zsidók életét sátraik előtt, köves, homokos földiken, az eke szavánál, a pntek esti gyertyagyújtásnál, vagy amint paripáikon a beduinokkal kelnek versenyre.

Héber elégiák, chaluc-dalok, beduin harciénekek, spanyol malódiák töltik meg a színház termét. A közönség mintha álomból ébredne, amikor elhangzanak az utolsó akkordok. A forró tapsokra Sara Osnat Halévy kitarja igéző fekete szemét. Nem érti. Neki szól ez a taps, ez az ünneplés?...

Előadás után a „Palermo“ kávéház egyik különtermében zsidó társaság ünnepelte a jemenita zsidó leányt.

Sarab Halévy héberül beszél mesészerű országról. Dr. Mibashan, a regáti cionista szervezet alelnöke tolmácsolja szavait.

Jemenről beszél. — Hogy élünk? — ismétli meg a hozzáintézt kérdést. Mint a rabszolgák. És amikor kérdő tekintetüket látja, csodálkozva kérdi:

— Hát önök nem tudják, hogy mi, jemenita zsidók közönséges rabszolgák vagyunk? Imam Jihjahnak, Jemen királyának a rabszolgái.

És tovább mesél: — Jemen, vagy más néven, Ofir (arany ország), ahogyan a jemeniták szeretik nevezni országukat, a sivatag és Hedzsasz között terül el. Senki nem hagyhatja el, senki nem léphet be az országba. Imam Jihjah király személyes engedélye nélkül. A jemenita zsidók száma 200.000-re tehető, de számuk Jemenben nap-nap után apad. Am ugyanolyan mértékben nő Erec Jiszraelenben. Ejnek idején szoknek meg testvéreink, legtöbbször a sivatagon keresztül, mert különben vagy Hedzsaszban, vagy a beduinok fogják el és gyilkolnának le bennünket.

Boldogult apámat — folytatja könyvből való menekülésünk alkalmával hurcolták el a beduinok, szemünk láttára. A csodával határos az, ahogyan szegény anyám társaságában eljutottam a szentföldre, de ott az átszenvedett szenvedések következtében anyám is meghalt. Árván maradtam.

Osnat Sára, Halévy karrierje Egyedül, rokonok ismerősök nélkül az épülő országban sokat kellett szenvednie a kis Osnat Sárának, amíg a jemenita zsidók kolóniájában jóbarátokra, segítőtársakra akad. Megtanul varrni és Tel-Avivba került. És egy alkalommal, amikor a Habima előadásáról hazajött, táncolt

magának. A vágyát, hogy mások előtt is táncoljon, nem tudta magában leküzdeni. Látta magát Zenában, amint Jemen királyának balettjében táncokat lejt. És jelentkezett Zwy Kompenietznél, a Habima igazgatójánál.

Sara Osnat Halévy-nek nem kellett sokat tanulnia. Ön magát adta csupán, a maga primitívességében, a sivatag leányát. De rögtön meg lehetett rajta érezni, hogy Sába királynő országának, egy ritka

virága virul ki táncában.

Nemsokára az „Ahartum“ nevű stúdiónak lesz sztárja. A Tel-Avivi jemenita kolónia „chéremet“ mondott ki ellene, még soha jemenita zsidó leány nem táncolt a nyilvánosság előtt...

A chérem azonban nem sokáig tartott. Amint hangosabbá váltak a kis Sára sikerei, úgy dagadt a jámbor jemeniták keble a büszkeségtől. Mig egy szép napot megtört a jég. A jemenita kolónia testületileg jött el az „Ahartum“-ba és anyák gyermekükkel az ölükön, öregek és fiatalok, boldogan hallgatták Sára szomorú népdalait, bölcsődalait, a pntek esti zmirét. A táncosnő táncában felolvadt a lelkek: önmagukat látták benne. És keblükre ölelték a kiátkozott leányt. Az első jemenita zsidóleány elindult európai körutjára, a jemeni zsidók melódiáival és táncával...

Hátszegi Ernő

A lengyelországi zsidó parlament klub kitartásra hívja fel a zsidó lakosságot az antiszemita megmozdulásokkal szemben

Dr. Czermak osztrák közoktatásügyi miniszter a kampóske reszt mesgyéjén. A csehszlovákiai zsidóság sérelmei a cseh parlamentben

Prága, november 30. A csehszlovák parlamentben a költségvetési vita alkalmával felszólt dr. Angelo Goldstein is, aki a Zsidó Párt nevében kifejtette a csehszlovákiai zsidóság álláspontját a költségvetési tervezettel, mint a kormány általános politikájával szemben. Goldstein dr. mindenekelőtt is rámutatott arra, hogy az állampolgársági törvény bizonytalan megfogalmazása következtében zsidó egzisztenciák ezrei vannak ma is letelepítve jogaiktól fosztva. Felhívta az összes pártokat, hogy járuljanak hozzá a törvény módosításához, ne hagyják, hogy a szerencsétlen emberek továbbra is a közigazgatási önkény példái legyenek. Ezután rámutatott arra, hogy Szlovénia közbiztonságát az államhatóságok a zsidóság bizonyos elemeit használják fel a reakciós politika alkalmazására. A Zsidó Párt hiába kéri már hosszú idő óta, hogy a zsidó hitközségekben demokratikusabb és a tömegek akaratát jobban érvényre juttató választási rendszert inauráljanak. Ugyancsak ennek a reakciós szemléletnek tudható be, hogy Szlovénia rituális gyilkosságai pert inszenzártak. A per lefolyására felhívja ugy a belügyi, mint az igazságügyi miniszter figyelmét is.

A Horák-ügy az egész civilizált világban nagy felháborodást váltott ki

A Zsidó Párt képviselője ezután kifejtette, hogy a prágai esküdtészeknek a Horák-ügyben hozott ítélete nemcsak a zsidóság körében, hanem az egész civilizált világ haladottabb köreiben általános felháborodást váltott ki. Nem szabad az igazságszolgáltatás köpenyével oly módon visszaélni, hogy az a jogállam alapjait megrendítse. A zsidó állampolgárok nincsenek egyenjogusítva a törvény előtt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy zsidók által létesített és kizárólag zsidókból álló kereskedelmi vállalatok keresztény egyházaknak is tartoznak adót fizetni. Ez éles ellentétben áll a lelkiismereti szabadsággal és annál is igazságtalanabb, minthogy a zsidó kultuszükségeinek kielégítése terén a költségvetés amugyis rendkívül mostoha. Dr. Goldstein beszéde végén a pozsonyi hatóságok vasárnapi kényszerszünet intézkedése ellen emelte fel szavát. A zsidók kéri, hogy a kormány vegye figyelembe a rendkívüli viszonyokat és a szombatot megtartó zsidókat ne helyezze lelkiismereti kényszer alá.

A lengyelországi zsidó képviselők manifesztuma a zsidósághoz

Varsó, november 30. A lengyelországi zsidó parlamenti klub manifesztumot intézett a lengyelországi zsidósághoz, rámutatva arra, hogy az elmúlt hetekben a nemzeti demokratapárt brutális támadá-

sokat intézett a lengyelországi zsidóság ellen. A ámadást az antiszemita diákok kezdték, akik ki akarták szorítani zsidó kollegáikat a főiskolákról. Barbár módon támadtak meg ezután védtelen embereket a lengyel városok utcáin, zsidó üzleteket leromboltak és ezekből árut loptak el. A súlyos időkben a zsidó közösség méltóságos teljes magatartást tanusított s egyes esetekben imponáló hősiességről tett tanúságot. Különképpen feljegyzéseremlő a zsidó egyetemi hallgatóság erkölcsi ereje. A zsidó diákok nem hajlottak meg a túlerő előtt és nem hagyták el a tanítványokat, amelyeknek látogatásához alkotmányban biztosított joguk van.

Örvendetes nékyént szögezi le a manifesztum, hogy a lengyel lakosságnak egy része elfordult a gumibotos hősöktől. A kormány is energikus közbelépéssel tetta meg kötelességét, ha ez bizonyos rendfenntartó hivatalokról nem is mondható el. Most a gazdasági bojkottal akarják elpusztítani mindazt, ami a súlyos gazdasági krízis és az elviselhetetlen adóterhek után a zsidó vagyomból még megmaradt. A zsidóság parlamenti képviselői rendületlenül tovább harcolnak azonban a lengyelországi zsidóság jogaiért és érdekeiért. A manifesztum kitartásra hívja fel a lengyel zsidóságot.

Az osztrák zsidóság a közoktatásügyi miniszter antiszemita megnyilatkozásai ellen

Bécs, november 30. Az ausztriai zsidóság különböző szervezetei élesen tiltakoznak dr. Czermák közoktatásügyi miniszter azon rendelkezése ellen, amellyel a bécsi egyetemen hallgató diákokat nemzetiség szerint különböző csoportokra osztották fel. A zsidóság vezetői attól tartanak, hogy a diákoknak ez az elkülönítése alkalom csupán a zsidókkal szembeni megszorító intézkedések bevezetésére. A diákok elkülönítése ellen tiltakozik az ausztriai zsidók szövetsége is, amelynek főtákará dr. Lenk kijelentette, hogy az új diákrend válaszfalakat akar felállítani a különböző nemzetiségű diákok közé, hogy a közöttük levő ellentéteket méginkább elmélyítsék. Lenk szerint Czermák közoktatásügyi miniszter ezen rendelkezéssel rálépett a kampóske reszt mesgyéjére.

Bécs, november 30. A bécsi zsidó hitközség legutóbbi vezetőségi ülésén az elnökség beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyek az osztrák kormányval a zsidó hitközségek állami támogatása kérdésében folytattak. Dr. Weidenhoffen pénzügyminiszter kijelentette, hogy a jelenlegi helyzetre való tekintettel nem áll módjában a zsidó hitközségeket támogatni s így ezek a jövőben sem fogják semmilyen szubvenziót élvezni, míg a keresztény felekezetek sok milliót szubvenziót élveznek.

Az Argetoia ügyminiszter

Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tudósítójától. A keleti élet eseményeit bizonyára a legkülönösebbet fűzték Manoilescu-nak a kolónia éléről való válogatásánál. Manoilescu a román nagy sztár szerepét igran az egyik nemzetionikus megjegyzéskai élet primaballé buktatta meg a Mir akadályozta meg a T alakítását és jelentős hogy „szakértők“ élére.

Mindez alig hét hét. Időközben Manoilescu fontosabb pénzügyi tője lett s joggal hihető személyes kapcsolata számára merész karrésletét a legmagasabb

Ki volt az, akinek és hatalma ahhoz, riert megállít

Milyen erők működtek Manoilescu eltávozzék tétet kormányzóhoz ilyen egészen körülmények között?

A kérdésre válaszké gurája emelkedik ki. Ez a hideg, ravasz, cinzottsági, rendkívül egyenesen szemlélis pny restauráció óta több befolyást nyert sára és

ma kétségtelenül esura az or

A pénzügyminiszter s eltorpülnék és semmi sze a szakértők kormány szürke miniszterei.

Maga Jorga miniszter rangu szerepét viszkormányban, amely a miniszter

Jorga kisebb-nagyobb kevésbé sikerült kijele két hétre visszavonul. Ásatásoknak, vagy a tem működésének szag cikketek ir, előadásokai egyetemen, a katonai könyvneinek korrekkturá szóval rengeteget dolgo mindent megcsinál, amrosabban a tényleges táskórébe. Argetoianu csinál valamit úgy, ahretné.

Ha például Jorga Pája, hogy az államn avatkozik a hitelközötti viszonyba, a menten betereszti a mezőgazdasági tartólásáról szóló törv

A szakértők kormány ber volt, aki Argetoia lyes gazdasági és pé politikai erőt és egvény selt. Manoilescu. Mint delmi miniszter, belesnak a kormány gazdasnyításába. Argetoianun ez a helyzet.

A minisztertanácsok gazdasági bizottságát ortalan összeütközött akiknek véget nem é tá között tulajdonlomatörő személyi a meg,

akik között rendszerint nyezőnek kellett a dönt szania. A kormány sze cögött emiatt a visszsz gordiusi csomót úgy v Manoilescu kiemelték forgatagából és a Banc állították. Ez volt Argzelmé. Manoilescu azot

2-3 lei a gallér tisztítása CZINK-nél Cluj

Az Argetoianu-Manoilescu mérkőzés második menetében a pénzügyminiszter győzött

Argetoianu Jorgát is félre akarja tolni az utból és a konzervatív párt élén tör a hatalomra

Manoilescu távozásának érdekes kulisszái

Bucuresti-Bukarest, november 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Akik a belpolitikai élet eseményeit figyelemmel kísérik, bizonyára a legkülönbözőbb kommentárokat fűzték Manoilescunak a Banca Nationala eléről való váratlan eltávozásához. Manoilescu a román politika színpadán a nagy sztár szerepét töltötte be, vagy ahogyan az egyik nemzeti parasztpárti lap ironikusan megjegyzi, ő volt a belpolitikai élet primaballerinája. Manoilescu baktatta meg a Mironescu-kormányt, ő akadályozta meg a Titulescu-kabinet megalkotását és jelentős része volt abban is, hogy „szakértők” kerültek az ország élére.

Mindez alig hét hónappal ezelőtt történt. Időközben Manoilescu az állam legfontosabb pénzügyi intézményének vezetője lett s joggal hihette mindenki, hogy személyes kapcsolatai biztosítani fogják számára merész karrierjének további ivelését a legmagasabb csúcsok felé.

Ki volt az, akinek meg volt az ereje és hatalma ahhoz, hogy ezt a karriert megállítsa utjában?

Milyen erők működtek közre abban, hogy Manoilescu eltávozzék a jegykibocsátó intézet kormányzó méltóságából s még hozzá ilyen egészen sajátosság és bántó körülmények között?

A kérdésre válaszképpen Argetoianu figurája emelkedik ki a kulisszák mögül. Ez a hideg, ravasz, cinikus, de kiváló képzettségű, rendkívül koncepciózus, sőt egyenesen szenális politikus az alkotmányos restauráció óta nap-nap után egyre több befolyást nyert a dolgok alakulására és

ma kétségtelenül egyedüli tényleges ura az országnak.

A pénzügyminiszter személyisége mellett eltörpülnek és semmivé zsugorodnak össze a szakértők kormánya egyébként is szürke miniszterei.

Maga Jorga miniszterelnök is másodrangú szerepet visz csupán abban a kormányban, amelynek névleg még ő a miniszterelnök.

Jorga kisebb-nagyobb időközökben többé-kevésbé sikerült kijelentéseket tesz, egykét hétre visszavonul, hogy archeológiai ásatásoknak, vagy a valeni szabadegetem működésének szentelje idejét, újságcikket ír, előadásokat tart a bukaresti egyetemen, a katonai főiskolán és újabb könyveinek korrekuráin fáradozik. Egy szóval rengeteget dolgozik és ugyszólván mindent megcsinál, ami nem tartozik szorosabban a tényleges miniszterelnök hatáskörébe. Argetoianu még véletlenül sem csinál valamit úgy, ahogy azt Jorga szeretné.

Ha például Jorga Párizsban azt mondja, hogy az államnak nem kell beavatkozni a hitelezők és adósok közötti viszonyba, akkor Argetoianu menten betérjeszti a parlament elé a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló törvényjavaslatot.

A szakértők kormányában egyetlen ember volt, aki Argetoianun kívül valamely gazdasági és pénzügyi koncepciót, politikai erőt és egváni véleményt képviselt. Manoilescu. Mint ipari és kereskedelmi miniszter, beleszóltást kért magának a kormány gazdaságpolitikájának irányításába. Argetoianunak nem konvenált ez a helyzet.

A minisztertanácsokon és a kormány gazdasági bizottságának ülésein minduntalan összeütközött a két politikus, akiknek véget nem érő teoretikus vitái között tulajdonképpen két uralkodó személyi ambíció húzódott meg,

akik között rendszerint a legfelsőbb tényezőnek kellett a döntőbíró szerepét játszania. A kormány szekere azonban döcögött emiatt a visszás helyzet miatt. A Rordiusi csomót úgy vágták ketté, hogy Manoilescut kiemelték a napi politika forrtaágából és a Banca Nationala élére állították. Ez volt Argetoianu első győzelme. Manoilescu azonban nem hagyta

magát. Az események úgy alakultak, hogy a jegybank egyre aktívabb befolyást nyert az állam gazdasági és pénzügyi politikájának irányításában s ebből kifolyólag a bankkormányzó, aki normális időközben a Banca Nationala statútumainak nem sok vizet zavaró végrehajtója csupán, ugyancsak a politikai élet premier planjába került. Argetoianunak egyre sürűbben akadt ismét dolga Manoilescuval. Nemcsak dolga, de nézeteltérése is. Legutóbb a Marmorosch Bank ügyében. Mint ismeretes,

felsőbb tényezők azt az óhajukat fejezték ki, hogy az állam ne hagyja pusztulni a nemzeti vagyonnak a Marmorosch Bank által képviselt tekintélyes részét. Manoilescu ellentétes álláspontot foglalt el. Ugyancsak felsőbb akarat működött közre a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló javaslat elkészítéséhez. Manoilescu indirekt uton ugyan, de állást foglalt ezzel a javaslattal szemben is.

Argetoianu működésbe lépett s ma Manoilescu már nem kormányzója többé a Banca Nationalának. A pénzügyminiszter egyébként is szeniálisan tologatja a politika kulisszáját. Kezdetben ugy volt,

hogy az összes pártok összefognak a konvertálási javaslat ellen. Ma pedig az a helyzet, hogy a javaslatot az összes pártok együttműködésével fogják megszavazni, sőt ezen a javaslaton keresztül sikerült a kormánynak fegyverszünetet is kicsikarnia az ellenzék részéről. A költségvetés ellen sem hangzanak el súlyosabb kifogások. Minden úgy történik, ahogy azt Argetoianu akarja. Még van egy stáció, ahova ez az európai kulturájú és balkáni eszközökkel dolgozó politikus nem érkezett el, egy fok az érvényesülés hierarchiájának lépcsőjén, ahova még nem tornászta fel magát. A miniszterelnökségről van szó, melyet e pillanatban Jorga professzor foglal el.

A jorgisták tudják, hogy Argetoianunak milyen ambíciói vannak. Tudják, hogy adott pillanatban komoly meglepetéseket tartogathat számukra a kormány „átszervezése”.

Eppen ezért idegesek. Gyüleseznek, tárgyalnak és már eleve tiltakoznak. Apró tüszurásokkal igyekeznek magukat megbosszulni. Ezért van az, hogy a kamara a minap két Argetoianu ellen irányuló interpellációnak is megszavazta a sürgőségét. Az egyiket Caiza jelentette be a

Helyárlaszállítás a CORSO Mozgóban

A nap-nap után súlyosbodó helyzetre való tekintettel, hogy a n. b. közönség minden rétegének alkalmat nyújtunk a most egy-mást követő világsikerű filmremekeinket megnézni, helyárlainkat tetemesen le szállítottuk és pedig:

Zártszék	Lei 20
Támlásszék	Lei 30
Páholy	Lei 40

Manoilescu-ügyben, a másikat pedig a cuzista Trifu dr. a szabadkőművespáholy kérdésében.

Argetoianu állítólag komoly előkészületeket tesz a kulisszák mögött a miniszterelnöki szék elfoglalására.

Politikai körökben azt suttogják, hogy a Vlad Tepes Liga az ő kivánságára alakult át konzervatív párttá.

Az új párt kereteit a liberálisoktól független nagytöke és nagyipar hiveivel, a nemzeti parasztpárt és a néppárt elégedet lenkedő elemeivel, valamint Tache Jonescu egykori barátaival bővítik ki. S ha már minden kész lesz, úgy félretolják az utból Jorgát s összes személyes hiveit.

Kikerülnek a kormányból Hamangiu, Valcovici, Vasilescu Carpen, Munteanu Ramnic és Stefan Methes.

Argetoianu konzervatív pártja vezeti le az új választásokat, a vezér jól bevált recipéi szerint.

S Argetoianu terveit már csak azért is sikerülni fog — mondják Bukarestben —, mert a pénzügyminiszter a legfelsőbb fórum teljes bizalmát bírja. (h. e)

Hitler, ha uralomra kerül, éhhalállal akarja elpusztítani a zsidókat

A német kampószerkesztesek puccsterveik sikere esetén a zsidók és nem-németek számára megakarták tiltani mindennemű élelem kiszolgáltatását

Berlin, november 30. Mint az Uj Kelet megírta, egész Németországban határtalan izgalmat kelt a hesseni nemzeti szocialisták puccsterveinek és terrorista készülődéseinek a leleplezése. A porosz belügyminisztérium most nyilvánosságra hozta azokat az okmányokat, amelyeket a hesseni nemzeti szocialisták vezetőinél találtak és amelyek világos fényt vetnek Hitlerék hesseni hiveinek készülődéseire és terveire. Az egyik ilyen okmány azokat a szükségrendeleteket tartalmazza, amelyeket a nemzeti szocialisták hatalomra jutásuk esetén ki akartak bocsátani. Ennek a rendeletnek a szövegét még szeptember közepén állapították meg a nemzeti szocialista párt vezetői egy titkos értekezletükön.

Az okmány egy kiáltvány tervezetét tartalmazza, amely kiáltványt az egész német nemzethez intézett parancs formájában akartak publikálni. A kiáltvány többek közt a következőket mondja:

A rohamosztagok minden parancsának eleget kell tenni. Minden ellenállás és ellenszegülés halállal büntetendő. Akinél huszonnégy órán belül löfөгvert találnak, azt a helyszínen nyomban agyonlövök. Minden közszolgálatban álló hivatalnok, alkalmazott és munkás azonnal tartozik munkáját újból tovább folytatni. Az ellenszegülésnek halál a büntetése. A rohamosztagok vezetőségei által kiadandó szükségrendeletek ellen való ellenszegülés súlyos esetekben halállal büntetendő. Mindennemű élelmiszert felszólítás esetén minden ellenérték nélkül be kell szolgáltatni. Minden termelő és kereskedő köteles pontos kimutatást készíteni élelmiszereiről. Az élelmiszerek mindennemű eladása tilos. Büntetések: az egész vagyon elkobozása, szabadságvesztés, esetleg halálbüntetés. A népelelmezést kollektív élelmezés formájában kell végrehajtani. Az élelmiszereket élelmiszergyékek alapján osztják szét.

A tulajdont olyan módon akarják biztosítani, hogy kimondják, hogy további intézkedésig nincs magántulajdon. Pénzkövetelések mindennemű behajtása megszünik. Az elévülés határideje egy esztendő, a pénzkövetelések után kamat nem számítható.

A rendelet rögtönítélő bíróságok alakítását mondja ki. Minden esetben egyebíró ítélkezik, kivéve akkor, ha a halálbüntetés kétséges, mert ilyen esetekben hármias bíróság mond ítéletet. A rendelet előírja az általános munkakötelezettséget, majd pedig a következőket mondja:

Minden német (nem zsidó stb.) tizenhatodik életévétől kezdve munkaköteles, kivéve a rohamosztagok és a Landwehr tagjait. Élelemre csak azok tarthatnak igényt, akik eleget tesznek munkakötelezettségüknek. Így tehát a zsidók nem kaphatnak enni.

Erre a szervezkedésre, mint ismeretes, dr. Schaeffer hesseni nemzeti szocialista tartományi képviselő hívta fel először a hatóságok figyelmét és ő szolgáltatta be a frankfurti rendőrségnek az első ilyen

okmányokat, amelyeknek azonos szövegű példányait a hesseni nemzeti szocialistáknál elrendelt házkutatások során szintén megtalálták. Ez okmányok hitelességéhez tehát semmi kétség sem férhet. Ennek ellenére Hitler most nyilatkozatot tett közzé, melyben kijelenti, hogy a porosz belügyminisztérium által közölt okmányok közönséges hamisítványok.

A nemzeti szocialisták körében is általános a felháborodás és azt állítják, hogy dr. Schaeffer képviselő, aki a leleplezés előtt betegségére való hivatkozással lemondott mandátumáról, szabadkőműves és mint ilyen, páholyának parancsára követte el a hamisítványt. Dr. Schaeffer családjával egyébként, mint már közöltük, elmenekült otthonából, mivel a nemzeti szocialisták bosszujától tart. A képviselő hollétéről senkinek sincs tudomása, de azt sem tartják kizártnak, hogy a horogkeresztesek terrorszervezetei már eltették láb alól.

Berlin, november 30. Újabb jelentés szerint a hesseni nemzeti szocialisták hazaárulási bűnygyében a vizsgálóbírói tiszttel Zöller tanácsost bízták meg.

A kereskedelemnek legkedvezőbb módon fogják stabilizálni az angol fontot

London, november 30. Angol pénzügyi körökben nem várnak rátaemlést, miután beigazolódtott, hogy a kötött devizaforgalom mellett kamatpolitikai intézkedésekkel ugysem lehet biztosítani a valuta értékállandóságát.

A font gvingületét azzal is magyarázzák, hogy a stabilizáció időpontja még mindig bizonytalan.

Eppen ezért a font stabilizációja előtt meg fogják várni a nagykereskedelmi árszínvonal kialakulását s ott fogják az angol valutát stabilizálni, amely értékű az angol kereskedelemnek a legkedvezőbb lesz.

London, november 30. Ma este Flandin francia pénzügyminiszter találkozott sir John Simon angol külügyminiszterrel, továbbá Neville Chamberlain pénzügy- és Runciman kereskedelmi miniszterrel.

Flandin a vámtarifák és jóvátételek ügyében folytatta tárgyalásait.

Ugy hírlik, hogy új angol-francia kereskedelmi szerződést készítenek elő. Flandin főképpen a francia gyümölcsök és az anghiai szén vámtarifái ügyében fejtette ki álláspontját.

Művészi, stílusos, modern

Mű butorok "Transilvania"

Butorgyár CLUJ.

Str. Memorandului 1. sz. alatt az emeleten

leszállított árak mellett

mentisidő meg...
ampóske...
erelmel...
szidő...
szemita...
szorítani...
Barbár...
elen embere...
szidő üzlete...
at loptak el...
esség méltóság...
tt s egyes...
ról tett tan...
zéséreméltó...
erkölcsi ereje...
k meg a tuler...
tanintézeteket...
alkotmányban...
zezi le a mani...
kosságnak egy...
hősöktől...
belépéssel...
bizonyos rend...
is mondható...
tal akarják el...
súlyos gazd...
etlen adóter...
bl még meg...
enti képviselő...
ólnak azoban...
jogaiért és er...
kirtartásra hí...
óság a közök...
ter antiszemita...
ellen...
usztriai zsidó...
élesen tiltá...
ktatásügyi mi...
ellen, amellyel...
diákokat nem...
b csoportokra...
vezetői attól...
k ez az elkülö...
sidókkal szem...
ések bevezeté...
ellen tiltakoz...
szövetsége is...
nk kijelentette...
szfalakat akar...
mzetiségű diá...
levő ellentéte...
Lenk szerint...
miniszter ezen...
kampószerest...
csi zsidó hit...
égi ülésén az...
a tárgyalások...
kormányával...
amogatása kér...
Weidenhoffe...
ette, hogy a...
tekintettel nem...
zségeket tám...
en sem fogna...
lvezni, míg...
k milliók ért...

Cluj

Hatiegan Gyula egyetemi professzor, a kolozsvári villamosmü elnöke nyilatkozik a villamosmü kommercializálásáról

Cluj-Kolozsvár, nov. 30. Dr. Hatiegan Gyula egyetemi tanár, volt miniszter, a kommercializált villamosmü elnöke az alábbi nyilatkozatot közli a nyilvánossággal:

Az utóbbi időkben egyes kolozsvári lapokban sorozatos támadások jelentek meg a villamosmü kommercializálása ellen. Ezen támadások egy része tendenciózus, más része téves információkon alapul, de általában érdekelt személyektől indultak ki.

A fogyasztóközönség felvilágosítása céljából a kolozsvári villamosmü vezetősége szükségesnek tartja a következő felvilágosítások nyilvánosságra hozását:

A kommercializálás előzményei

A kolozsvári villamosmüvek termelése 1914—1918. években 5—5.5 millió kilowattóra volt (amelynek 82—95 százaléka vízierővel, a többit gőzzel és motorinával állították elő). 1919-ben pedig megkétszereződött a termelés, 10.3 millió kilowattóra emelkedvén és a vízel-előállított energiamegnyiség lecsökkent 57 százalékra.

Attól fogva, hogy 1923-ban a villamosmüvet házikészítésbe vették, a közönség áramigénylése egyre fokozódott, úgy, hogy a város áramellátása mind bizonytalanabbá vált. Krízis állott be az arany-termelésben, mely hosszas tanácskozások és árlejtések után 2 új áramfejlesztő gép beszerzésével ért véget. Ezen gépek egyenként 1000 Hp. erejük és 50 periódusúak másodpercenként, de mert parallel kellett működniük a régi 42 per/sec. gépekkel, csak 850 HP.-nak megfelelő teljesítményt adtak.

Ezen gépek segítségével a termelés 1928-ban 22 százalékkal nőtt, míg 1929-ben bármennyire fokozódott is az áramszükséglet, a termelést csak 0.36 százalékkal sikerült emelni. Az 1929-ben elért 14.1 millió kilowattóra az üzem maximális teljesítőképességét jelenti. Így pedig a közönség áramszükségletét nem sikerült kielégíteni. A tapasztalat is tényleg azt mutatja, hogy egy 100.000 lakosú városnak legalább kétszer annyi teljesítőképességű gépre van szüksége, mint a Kolozsvár 6000 kilowattos gépei.

Ilyen eredményre jutottak a szakértők is: Vasilescu Karpen (a jelenlegi ipar-és kereskedelemügyi miniszter), Nicolau és Rarinescu is, akik 1929 szeptember 17-i szakvéleményükben Kolozsvár város energiaellátásának összes problémáit átvizsgálva, arra a megállapításra jutnak, hogy ajánlatos még legalább 5000—6000 kilowatt teljesítőképességű áramfejlesztő aggregát felállítása.

Legszomorubb volt azonban az állapota a segédfelszereléseknek, a kapcsoló táblának, az elosztó hálózatnak, a transzformátor-állomásoknak és az árammérő óráknak: valamennyi elavult és tulerhelt. Gyakori defektek és árammegszakítások bizonyították a hálózat türheterlen állapotát.

De még meggyőzőbben mutatják ennek az állapotnak a szomorú voltát a hálózati veszteségek adatai. 1914—1922. években a termelt és az értékesített energia között csak 14 és fél százalék volt a különbség, az utóbbi években azonban erősen nőtt a veszteség és 1930-ban elérte a 36 százalékot, tehát 2 és félszer akkora volt, mint 1914-ben. Évi 14 millió kilowattórás termelésnél és 7.50 lej átlagos áramdíjnál a hálózati veszteség kereken 22 és fél-millió lejt jelent évenként.

A fenti technikai mizeriákon kívül nagy bajokat okoztak a villamosmünek a künnlévőségek folytonos emelkedése. A fogyasztók 1927-ben 17.5 milliólt tartoztak a villamosmünek.

1928. év végén 23.2 millió lejjel, 1929. év végén 24.6 millió lejjel, 1929 március 15-én életbelépett a kommercializálási törvény és a villamosmüvet 1390 január 1-ig kommercializálni kellett.

Mér ha a villamosmü házikészítésben kommercializáltatott volna is, a törvény értelmében akkor is különböző amortizációs és megújítási alapokat kellett volna létesíteni, úgy, amint azt a kereskedelmi vállalatok teszik és így az üzemi költségvetésnek amortizáció nélküli összeállítására lehetetlenné vált.

A város két eszközt választhatott, vagy

felemeli a világitási árak díját, (mert a motorikus áram díját nem lehetett emelni), vagy pedig egy hosszú lejáratú, kedvező kamatozású kölcsönt szerzett volna. A polgármesteri hivatal meg is kísérte, hogy Erdély és Bánát többi városaival együttesen vegyen fel kölcsönt, de már akkor megkezdődött az egész világra kiterjedő gazdasági krízis és a város ily irányú próbálkozásai eredménytelenek maradtak. A tervbevetett kölcsönből a villamosmü részére egymillió dollárt szántak.

Igy alakulván a dolgok, a város többfelé kezdett tárgyalást, köztük az „ELECTROBEL“ belga villamosmü társasággal, mely az Erdélyi Szénbánya Részvénytársasággal együttesen nyújtott be tervezetet a villamosmüvek kommercializálására. Az összes ajánlatokat alaposan megtárgyalták a városi tanácsban, melyben akkor a város minden politikai pártja képviselve volt és a tárgyalások eredményeképpen egyhangulag határozta el a tanács, hogy az Erdélyi Szénbánya Rt.-al társult „Electrobel“-el fogja a kommercializálást megcsinálni, elismervén egyidejűleg azt is, hogy a villamosmü megmentésére annak akkori kritikus helyzetében nem volt más megoldás. A városi tanács határozatát minden törvényes fórum jóváhagyta.

Az az állítás, hogy a kommercializálás által a város kárt szenvedett, helytelen. A villamosmü belső könyvelése által kimutatott fölösleg nem jelent nyereséget és annak csak egy része folyt be a városi pénztárra. Hogy összehasonlítsuk tehessünk a villamosmü és a Regina Mixtá mérleg- és eredményszámait közzé, azokat azonos módszer szerint kell felállítani. A vegyes kezelésben levő villamosmü a kereskedelmi törvény rendelkezései szerint készítette el mérleg-és eredményszámait, míg a kommercializálás előtti villamosmü évi jelentései csak egyszerű nyersmérleg, melyek kizárólag csak a termelési költségek megállapítására és a könyvek lezárására és megnyitására szolgáltak. És bár köztudomású, hogy a villamosmüvek gépei és felszerelése igen hamar elhasználódnak (például a Diesel motorok élettartama csak ca 10 év) a vezetéseket, oszlopokat, transzformátorokat gyakran kell cserélni, mégis a város kimutatásaiban semmi sem volt amortizációra előirányozva.

Ha egy üzem nem amortizál, felemésztí önmagát. Ha az elért fölöslegről nem tartalékolják elsősorban a gépek elhasználódásának megfelelő összeget, akkor a kimutatott nyereség nem nyereség lesz, hanem az üzemi vagyon egy része, mely így évről-évre apad.

Tény, hogy a város az utóbbi 2 évbe 14—15 milliót kapott a villamosüzemről, melyet el is költött saját céljaira. Ezt az összeget saját költségvetésének egyensúlyozására használta fel a város, azonban ezen összeg arra lett volna fordítandó, hogy megfelelő alapokat létesítsen a villamosmü berendezéseinek felújítására. Ezen összeg elvonása siettetette annak a pillanatnak eljövételét, amikor már halaszthatatlanná vált egy radikális megoldás.

Ezzel szemben a vegyes kezelésben levő villamosmü kötelezve van a kommercializálási törvény, valamint alapszabályai értelmében megfelelő amortizációs alapokat létesíteni. Az ily módon létesített összes alapok azonban kizárólag a város vagyonát képezik, mert a magán részvényesek a koncesszió lejártával csak a részvények névértékét kapják vissza. Azonban ezt sem a város fizeti vissza, hanem maga a Regie Mixte, amely erre a célra külön tartalék alapot létesített.

Ezenkívül nem szabad elfeledni azt sem, hogy a város áramellátását egy nagy regionalis centrálé eszközi, amely nem a város pénzén épült. Így a Regie Mixtá nem tartozik senkinek egy banival sem,

nem kell drága kamatot fizetnie. Azonkívül az áramszükséglet fokozása nem okoz tarifaemlést, mert a Regie Mixtá annál olcsóbban kapja az áramot, minél többet vesz át a regionalis centrálétól.

A Regie Mixtá nem köteles az első évben 10,000,000 Kw-óra áramot átvenni

Amikor a Regie Mixtá átvette a villamosmüvet, a hidegszamosi vízmü átlag 6.2 millió Kwóra áramot termelt, míg a hőelektromos központ 8 millió Kwórát, ami egy évi átlagos 14 millió Kwórás termelésnek felelt meg. Ezen helyzet alapján kötetelt meg a Regie Mixtá és a „Sorecani“ között az a szerződés, amely szerint a Regie Mixtá (és nem a város) 6 hónappal a „Sorecani“ centráléjának üzembehelyezésétől kezdődőleg évi 10 millió kilowattóra áramot tartozik a „Sorecani“-tól átvenni. Cca 30 millió kilowattóra áramot kell tehát az első 3 évben átvenni, az elszámolás azonban csak a harmadik év végével történik meg, úgy, hogyha az első két évben kevesebb áramot vesz is át a Regie Mixtá a megállapított minimumnál, a különbözetet a harmadik évben is átveheti. Hogy ez a szerződés semmiféle veszélyt nem jelent a Regie Mixtára, bizonyítja az, hogy a „Sorecani“ centrálé működésének első hónapjaiban sikerült a Regie Mixtának egy oly fogyasztót szereznie, kinek szükséglete az első évben 1.5 millió kilowattóra, de 3 év alatt berendezéseinek kibővítése arányában 4 millióra fog emelkedni. Ha még azonkívül megfontoljuk azt is, hogy a kommercializálás előtt az áramfogyasztás korlátozva volt, úgy házi és ipari elektromoskészségeknek beszerzésével egy jelentős többletfogyasztás fog előállni.

Kolozsváron a legolcsóbb az áramdíj az egész országban

Vizsgáljuk most meg, hogy indokolt-e a kolozsvári kereskedők mozgalma, melyet az áramdíj leszállítása érdekében folytatnak.

A kommercializálás előtt, amikor tehát csak korlátozott volt az áramszolgáltatás, az áram díja a fogyasztóknak 10.50 lej plus 0.50 lej állami adó volt. Változtatlanul annyi ma is, bár drágábbnak kellene lennie az eszközölt óriási beruházások következtében, mint ahogyan bizonyosan drágább is lenne, ha a beruházásokhoz szükséges tőkét kölcsönpenzből fedezték volna.

Az áramdíj Kolozsváron a legalacsonyabb. Kiténik ez az alábbi adatokból: Bucurestiben: a) kategória: Kereskedők (üzletek), vendéglők, színházak, mozik, bankok, irodák, közintézmények és kereskedelmi üzletek áramdíja egységesen . . . . . Lei 13.50 b) kategória: lakások világitási áramdíja . . . . . Lei 10.50

Csernovicban: lakások . . . . . Lei 12.50
üzletek, vendéglők, stb. . . . . Lei 14.50
mozi, kávéház, szálloda, stb. . . . . Lei 22.50
bankok, klubok . . . . . Lei 30.50
Nagyszébenben: normal ár . . . . . Lei 12.
Temesváron: egyszerű tarifa . . . . . Lei 14.
melyből a 7000 kilowattóránál többet fogyasztók 20 százalék rabattot kapnak.
Aradon: normal ár . . . . . Lei 16.
a nagyfogyasztók megegyezés szerint rabattot kapnak.
Marosvásárhelyen: . . . . . Lei 13.
Szatmáron: . . . . . Lei 18.
Besztercén: . . . . . Lei 18.
Petrozsényben: . . . . . Lei 18.70

Meg kell jegyezni, hogy Kolozsváron az áramdíj a békeévekben 60 filliér volt kilowattóránként. Ha a lej mai értékét vesszük tekintetbe, egy mai áramdíj 20.70 lej kellene hogy legyen.

Az elektromos ipar vezérével: nagy fogyasztás alacsony árakon. A Regie Mixtá tervbe vette, hogy a különböző háztartási és ipari berendezések részére a nap bizonyos óráiban redukált áron ad áramot. A villamosmü kereskedelmi vezetésének legfontosabb kellekét, az árpolitikát a Regie

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitünő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvostályában

Mixtá a városra ruházta, annak dacára, hogy azt a kommercializálási törvény a magánrészvényesek csoportjának tartotta fenn — elfogadván a teherfűzet V. fejezetének 41-ik pontját, amely így szól: „Az elektromosáram eladási árát jóvá kell hagyni a törvényhatósággal az alap szabályokban meghatározott kereten belül és feltételek mellett“.

Ezen pont kizárja azt, hogy a város lakossága ki legyen szolgáltatva a Regie Mixtának még ha ez akarná is, mert az árakat mindig a városi tanács állapítja meg az alapszabályok szerint.

Megállapítások

A fentebbiekből megállapíthatók a következők:

1. A város nem tudta megszerezni a szükséges tőkét ahhoz, hogy újraszervezze és kibővítsé az üzemet, mely technikai csőd előtt állott.
2. A kommercializálás a törvényes rendelkezések pontos betartásával történt Európá egyik legnagyobb villamosmü vállalatának részvételével.
3. A kommercializálás sem lett volna nyereségre a városnak, ha a villamosmüvet kereskedelmi alapon vezetik. Ezzel szemben már a kommercializálás első hónapjaiban a Regie Mixtá tényleges nyereséget juttatott a városnak és tetemes redevencát is fizetett káspénzben a koncesszióért.
4. A Regie Mixtá az első évben nem köteles 10 millió kilowattórát átvenni, bár ezen mennyiség fogyasztása biztosítva van.
5. Az áramdíj Kolozsváron a legolcsóbb egész Romániában.
6. A fogyasztók védve vannak a Regie Mixtá esetleges tulkapásai ellen, mert az áramdíj módosítását a városnak kell jóváhagynia.
7. A kereskedők minden városban 20—50 százalékkal többet fizetnek, mint a magánlakások. Kolozsváron ők is csak 11 lejt fizetnek.

Ez a valódi tényállás. Ennek ismeretében reméljük, már nem fog sikerülni valótlan állításokkal a város lakosságát tévútra vezetni. A komoly kereskedőknek be kell látniuk, hogy nem lehet egy hatalmas tőkével alakult vállalat menését egyes érdekelt vagy zsaroló szándéku személyek kénye-kedve szerint megtámadni akkor, mikor ez a vállalat egy törvény alapján a hatóságokkal kötött szerződés alapján jött létre.

Itt az ideje, hogy a közönség végre megértsé a tényleges helyzetet és ne hagyja magát 2—3 elégedetlen személy által vezettetni, akik nem a közönség érdekeit képviselik, hanem egyszerűen saját hasznukat.

Sok szóbeszéd és hazugság helyett mi a munkát és az igazságot hozzuk és már a legközelebbi jövő be fogja bizonyítani a mi ügyünk — mely egyúttal a közönség igazságát.

Ezzel úgy hiszem eleget tettünk a közönség becsületes tájékoztatásának és ezentul nem bocsátkozunk semmiféle polemikába, hanem dolgozni fogunk a köz érdekeiért.

Prof. Dr. Hatieganu Gyula s. k.
A vegyes kezelésben levő Kolozsvári Villamosmü R.-T. Igazgatótanácsának elnöke

A próféta gyermek
Mózes Fleg megrásé azidé regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN

Kedd délután 3, 3/5.
szerda, délután 3, 3/5.
sütörtök délután 3, 3/5.

Argeto mense

mit csinált az Uni

Bucuresti-Bukarest, nov. 30. Kelet tudósítójától). A társaság ülésén megjelent a közönségtől felépült Argeto miniszter, aki felhívta a közönséget, hogy válaszoljon Cuza p. Otelelesanu averescanus Manoilescu menesztése miatt interpellációkra. A közönség elnöke is tiltakozott Cuza kapcsolata hozza Banca ügyét a Banca Nat. ben történt változással. A közönség a másikhoz — mondja — szomorú, hogy egyes dolgok összekeverésével idézni a közvéleményben.

Miért kellett koki

— Ami a Banca Nationala kinevezését illeti, mindenki tudomást szerezte a kinevezési dekrétumról. A király elé terjesztet. Annnyit mindenesem, hogy a bankok szanálása vezetett akcióim az állam kasszája és pénzügyi érdekeit károsított ennek is köszönhetően ma úgy áll, ahogy állommal tekinthet a jövő minden ezzel az akcióval. A Banca Nationala elnökét korlított foganatosított joggyöknyeket Mar. sőt ő maga készítet.

— Nekem nincs és nem lesz semmilyen szeméremsemre sem engedhetetlenül csalafintaságok. A Banca Nationala tevékenysége az állam javára állnak tőlem. Annnyit állnak tőlem. Annnyit állnak tőlem.

Banka Nationala számára törvény tulságot get biztosít

A jegybank autonómiája nem lehetne szólni, ha a jegybankot foglalkoztatja. A Banca Nationala tevékenysége az állam javára állnak tőlem. Annnyit állnak tőlem. Annnyit állnak tőlem.

lehetővé fogja tenni, Nationala tevékenysége ügyi politikájával ható legye

Természetes dolog, hogy a jegybank tevékenységét teljes függetlenséggel, törvényi lesz hivatva tisztázni a jogi helyzetét és Otelelesanu averescanus nincs megelégedve Argeto minisztériumával.

Argetoianu: Jobb volna a legelőleges interpellációk megválasztása a költségvetés letárgyalásának. A kamara tudomásul vette a választ, majd elhatározta, hogy megkezdik a költségvetés letárgyalását.

A régi Magyarországon Ezután Ghica külügyminiszter többségi képviselő, aki néhány nappal ezelő felemeltette, hogy a mag

A királynő férje

Maurice Chevalier és Jeanette Macdonald utolérhetetlen hangosfilmje, a legszebb film, amelyet Ernst Lubitsch mesteri keze létrehozott. Helyárak 10 és 20 lej.

Argetoianu válaszol a Manoilescu menesztése ügyében elhangzott interpellációkra

Mi csinált az Universal a diákokthoz céljaira összegyűjtött 2 millióval. Irredenta térkép egy magyarországi vasúti állomás falán

Bucuresti-Bukarest, november 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara ma déli ülésén megjelent a könnyebb beszédekből felépült Argetoianu pénzügyminiszter, aki felhasználta az alkalmat, hogy válaszoljon Cuza professzornak és Manoilescu averscanus képviselőnek a Manoilescu menesztése ügyében elhangzott interpellációkra. Argetoianu mindegyikre is tiltakozott az ellen, hogy a kapcsolata hozzá a Marmorosch ügyét a Banca Nationala vezetésével történt változással. Az egyiknek sem a másikhoz — mondotta Argetoianu — szomorú, hogy egyesek igyekeznek a dolgok összekeverésével konfuziót előidézni a közvéleményben.

Miért kellett szanálni a bankokat

— Ami a Banca Nationala új kormányának kinevezését illeti, ennek okairól mindenki tudomást szerezhet, aki elolvasta a kinevezési dekrétumot megelőzően a király elé terjesztett jelentést. Annyit mindenesetre mondhatok, hogy a bankok szanálása érdekében bevezetett akció az állam magasabb gazdasági és pénzügyi érdekeit szolgálta. Többek között ennek is köszönhető, hogy Romania ma úgy áll, ahogy áll és hogy bizalommal tekinthet a jövő elé. A kormány minden ezzel az akcióval kapcsolatos intézkedést a Banca Nationala igazgatóságának karöltve fogantatosított és a vonatkozó jegyzőkönyvet Manoilescu aláírta, sőt ő maga készítette el azokat.

— Nekem nincs és nem volt Manoilescuval semmilyen személyes ügyem. Ammire sem engedhető az meg, hogy különböző csalafintságokkal olyan intézkedéseket tulajdonítsanak nekem, amelyekről állnak tőlem. Annyi bizonyos, hogy

Banka Nationala számára a stabilizációs törvény tulságos függetlenséget biztosít.

A jegybank autonómiája ellen egy szót sem lehetne szólni, ha kizárólag bankgyűlölettel foglalkozna. A Banca Nationala tevékenysége azonban szorosan függ az állam egész pénzügyi politikájától. Eppen ezért törvényjavaslatok rövidesen a parlament elé terjesztésre kerülnek, amelyek

lehetővé fogja tenni, hogy a Banca Nationala tevékenysége az állam pénzügyi politikájával összhangba hozható legyen.

Természetes dolog, hogy bizonyos kérdésekben biztosítani kell a Banca Nationala függetlenségét. Ugyancsak ez a törvény lesz hivatva tisztázni a bankkormányzó jogi helyzetét és hatáskörét. Otteleasan averscanus kijelenti, hogy mindegyik megelégedve Argetoianu felvilágosításával.

Argetoianu: Jobb volna, ha a kamara felesleges interpellációk helyett a költségvetés letárgyalásának szentelné idejét. A kamara tudomásul veszi Argetoianu válaszát, majd elhatározzák, hogy szerdán megkezdik a költségvetés általános vitáját.

A régi Magyarország térképe

Ezután Ghica külügyminiszter válaszol a többi interpellációra, majd néhány nappal ezelőtt a kamarában megjelentette, hogy a magyarországi Apát-

falván, a román-magyar határ közelében a vasúti állomáson egy, a régi Magyarországot ábrázoló térképet látott. A külügyminiszter kijelenti, hogy hasonló megnyilatkozások nem szolgálhatják a két állam közötti jóviszonyt. Eppen ezért utasította a budapesti román követséget,

hogy interveníáljon a magyar kormánytól hasonló dolgok megakadályozása érdekében.

Reméli, hogy a két állam közötti jóviszony érdekében az irredenta térkép le fog kerülni az apátfalvi állomás faláról.

Revolveres háborúság tört ki Jasiban a cuzisták és a vasgárdisták között

Mociulschi, a jasi antiszemita diákszervezet elnöke halállal fenyegeti meg Zelea Codreanu

Bucuresti-Bukrest, november 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jasiban különös dolgok történtek az elmúlt héten. Az antiszemita-cuzista diákok és Zelea Codreanu vasgárdistái között a viszony annyira elmeresedett, hogy

a két irányzat hívei között verekedés tört ki, sőt revolverdörrenések is hangzottak el. Ha az eseményekből következtetni lehet, úgy valószínű, hogy a két antiszemita szervezet között ismét kitört a háborúság.

Ismeretes, hogy a diákmozgalmak kirobbanásának idején Cuza és Zelea Codreanu között igen meghitt kapcsolatok állottak fenn. Később a viszony elhidegült közöttük s külön-külön keresték az antiszemita program gyakorlati megvalósításának lehetőségeit. Catuneanu kolozsvári egyetemi tanár kezdeményezésére békéltető tárgyalások indultak meg, amelyek az antiszemita vezérek kibéküléséhez vezettek. Időközben azonban Zelea Codreanu megszervezte vasgárdáját, amely a régi királyság és Beszarábia egyes vidékein tagadhatatlan népszerűsége telt szert. Ez azonban

keresztelte Cuza terveit, aki antiszemita ligájából nagy és hatalmas politikai pártot szeretett volna összekovácsolni.

Minden bizonnyal ez a rivalizálás okozta azt, hogy a két antiszemita tábor ma ismét farkasszemet néz egymással, sőt az ifjabb elemek már megkezdtek a nagyon is éles elocsatározásokat.

A konfliktus előzményei

Mint megírtuk, Jasiban nyilvános összejövetelre került sor a vasgárdisták és az antiszemita diákok között. Egyesek revolvereket használtak, de nem lehet pontosan tudni, hogy melyik részről történt a kezdeményezés. Elég az hozzá, hogy az összejövetelből kifolyólag a jasi rendőrség hosszabb kihallgatásnak vetették alá T. Mociulschi, a jasi antiszemita diákszervezet elnökét.

Az összetűzés keletkezésének okairól és pontos lefolyásáról a jasi rendőrség semmilyen felvilágosítással nem volt hajlandó szolgálni a sajtó képviselőinek. Mint azonban utólag kiderült, a harc a jasi diákokthoz miatt tört ki a két fél között. Van Jasiban egy épület, amelyet közadakozásból építettek fel s amely a jasi antiszemita diákok otthona és gyülekező helye volt. Ezt az épületet Zelea Codreanu magának vindikálta, perelt és a jasi törvényszék a keresetet magáévá téve, odaitélte neki az otthont, amely két évvel ezelőtt birtokába is került. Az otthon használatát körül azóta napirenden vannak a surlódások a két csoport hívei között, akik újabban már a revolver használatától sem riadnak vissza.

A helyzet teljes ismertetése érdekében leközöljük azt a nyílt levelet, amelyet a „Cuvântul Studentesc“ legújabb számában T. Mociulschi intéz Zelea Codreanuhoz, a vasgárda vezéréhez. A „Cuvântul Studentesc“ az antiszemita diákszervezetek szövetsége és egyúttal Cuza profesz-

szor ligájának hivatalos orgánuma is. A nyílt levél, amelynek agresszív tónusa érdekes fényt vet az antiszemita szervezetekben dúló mentalitásra, a következőképpen hangzik:

„Idehallgasson kapitány! Megelégtünk azokat az erőszakosságokat, amelyeket a maga bandája rendez abban az otthonban, amelyet törvénytelenül elfoglalt, molesztálva a diákokat s legutóbb engem is.

A harc, amelyet eddig a zsidók ellen folytatott, ugylátszik, most ellenünk fordult, ugyanazzal az élességgel.

Legyen egész nyugodt, nem fogjuk megengedni azt, hogy gárdája büntetlenül garázdálkodhassék.

Ide figyeljen! Mi most jogos önvédelemben vagyunk s nem fogunk vissza tántorodni attól, hogy bőrét kockára tegyük, még akkor sem, ha életünk feláldozásáról volna szó.

Emlékezzék csak arra, hogy Tar-

Mi történt a kétmillióval?

Ezután Simian nemzeti parasztpárti szóval fel. Elmondja, hogy az Universal 1924-ben gyűjtést rendezett egy bukaresti diákokthoz felépítésének céljaira. A gyűjtés két év alatt kétmillió lejt eredményezett, az Universal azonban

1926 óta nem hajlandó felvilágosítást adni arról, hogy mi történt az összegyűjtött pénzzel.

Egy hang a liberálisok padosorából: Aljasság ilyen gyanúsításokkal előjónni.

Jorga: Nem látok benne semmilyen aljasságot. Hamangiu igazságügyminiszter majd meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a diákok megkapják a nekik összegyűjtött pénzt.

howschi tábornok lakásán levetkőztette Mihalescu diákok és meztelen testét verte botjával. Figyelmeztetjük, hogy a botnak két vége van, amelyek közül az egyik az ellen fordulhat, aki azt használta.

Tudjuk, hogy szívesen uszítja embereit arra, hogy belénk löjjenek, de mi szembe fogunk fordulni magával, hogy végezzünk azzal a figurával, aki az igazi nacionalizmusnak utjában áll.

Tudjuk, hogy sokan el fognak esni közölünk, mert a maga hívei között sok gyáva fickó van, akik alattomosan támadnak bennünket, de nem fogunk megpihenni, amíg arcát a földnek lefelé nem fordítjuk, hogy betömjük száját.

T. Mociulschi

A Cuvântul Studentescnek ugyanezen számában Catuneanu professor cuzista képviselő ir vezércikket.

A puccsisták tervei

(Első oldali cikkünk folytatása)

Balázs Józsefet, az ugynevezett „Turáni Vadászok“ szolnoki csoportjának vezetőjét, Melegh Lászlót — akit vasárnap szabadon bocsátották, mert semmi része nem volt az összeesküvésben — és Bartha Jánost, a főváros javadalmi őrségének tisztjét.

Velük együtt Budapesten, Szolnokon, Cegléden és Csongrádon több embert fogtak el, akik közül vasárnap reggelre már csak 39-en maradtak fogóságban.

Az volt a terv, hogy ezer embert csempészenek csoportokban a fővárosba, Vannay László főhadnagy, aki a katonai ruhatárban teljesít szolgálatot, egyenruhába öltözteti őket és az egyenruhás civileket ezekután becsesem pészik különböző laktanyákba. A laktanyákban lefegyverezték volna az őrségeket, a zsákmányolt fegyverrel megukat felszerelve, folytatták volna azután a „programot“. A következő etap elfogni — természetesen éjszaka — a kormány tagjait. Azután elfoglalni a középületeket és a bankokat, majd általános tömegpánikban megalapozni hatalmukat.

Egyik összeesküvő a dohányuccai zsidó templomot akarta felrobbantani, amikor tele van hívekkel.

Azonkívül 1500 gazdag ember listája volt előkészítve, ezeket meg akarták sarcolni, esetleg fogságba vetni. Uccai atrocitásokra is készültek, bolt- és bankrablásokra.

A rendőrség úgy szerzett tudomást a haditervről, hogy bizalmi emberei beférték az összeesküvő társaságba és mindenről informálták a főkapitányság politikai osztályát.

Dávid Golder

A szegény zsidófiúból lett nagyvilági bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszkaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek. Ára füzve 136 lej. Ára kötve 204 lej. Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

MEGJELENT SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS) NINCS MÁS MEGOLDÁS

című tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuális embernek, minden a kor gyöttrő problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia! Átváltással kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Ára: **40 lej**

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Mátyási Ernő, Str. Sft. Constantin 31 bis
 Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Irók és a deviza.** Bécsből jelentik: Az osztrák képzőművészek szövetségének irodalmi osztálya beadványt intézett a kormányhoz a devizarendelet megváltoztatása végett. Rámutatnak arra, hogy a devizarendszabályok következtében Németországból nem vihetnek be könyveket Ausztriába, aminek folytán a német kiadók nem tudják kiadni az osztrák írók műveit, tehát ezek egzisztenciája veszedelemben fog.

December 5. Chanuka első napja. Kőrházi Szombat.

— **Leégett a bolognai opera épülete.** Bolognából jelentik: Tegnap kigyulladt a városi opera épülete, amelynek hátsó része és színpada teljesen elhamvadt. Ejje! 1 óra körül vették észre a tüzet a járőrök, de a tűz oltására előhívott tűzoltóság már csak a tűz továbbterjedését tudta megakadályozni. A tűz olyan nagy méreteket öltött, hogy a tűzoltóságnak katonaságot is segítségül kellett hívnia a tűz lokalizálására. A bolognai operát 1756-ban építették és az az egész világon híres volt.

— **Körbe-körbe.** Londonból jelentik: Schnitzler Arthur „Körbe-körbe” című darabját az angol cenzura már régen betiltotta. Az író halála alkalmával azonban a darabot a londoni Gate színház mégis előadta, mivel a színház egy egyesületnek a tulajdona és az egyesület tagjait meghívóval hívták meg az előadásra, a tagoknak pedig jogukban áll ismerőseiket is magukkal vinni. A darab már hetek óta táblás házak mellett megy állandóan.

INFLUENZÁTOL megvéd Anacot.

— **Mikor a börtönben nincs elég nagy ágy a fogoly számára.** Londonból jelentik: Mint ismeretes, a Royal Mail angol hírvételeknek elnökét, lord Kysan-t egyévi börtönre ítélték, aminek kitöltését már megkezdte. A lordnak a börtönben külön ágyat kellett csináltatni, mivel magassága meghaladja a normális méreteket. A lord 205 centiméter magas és ekkora ágy nem volt a börtönben. A lord a tárgyalás igazalmá, valamint a börtönbeli bab és margarin táplálék következtében súlyosan megbetegedett.

— **Csekkhamisításért ítétek el Párizsban egy egyiptomi herceget.** Párizsból jelentik: A szajnai bíróság szigorú ítéletet hozott Dzsamal Tusum egyiptomi hercege, az egyiptomi királyi család tagja ellen csekkhamisításért. A herceget, aki Nizzában és Párizsban lakik, a bíróság hat hónapi elzárásra ítélte. Dzsamal Tusum hercegnek nem első esete, hogy hasonló dolgokért összeütközésbe kerül a hatóságokkal. Fedeztetlen csekkel már többször fizetett, de eddig az egyiptomi királyi család az utolsó pillanatban még mindig kifizette adósságait. Utoljára hat százezer frank fedezetlen csekkzárlát fizettek ki érte nizzai kereskedőknek. Most azonban sorsára hagyták a párizsi bíróság ennek következtében hat hónapi elzárásra ítélte.

A Tóránál adakozunk a kolozsvári Zsidó Kórház javára. Gondoljunk a szegény betegekre.

— **Eltemették a freiwaldai áldozatokat.** Prágából jelentik: A freiwaldai áldozatok temetését tegnap tartották még Niederlindewiese és Setzdorf községekben. Niederlindewieseben egy áldozatot temettek el és ezen a temetésen 1500 főnyi közönség vett részt. A temetésben Heeger német szociáldemokrata képviselő mondott beszédet. Setzdorfban a további hét áldozat temetésén ötezer főnyi közönség vett részt és itt Hadek kommunista képviselő mondotta a gyászbeszédet. A temetés után a gyászoló közönség nyugodtan szétoszlott. A prágai kommunista párt vezetősége ma délutánra a freiwaldai áldozatok temetése alkalmából tüntetést akart rendezni a Vencel téren. A kísérlet kudarcra járt, mivel tüntetők sehol nem vonultak az utcákra és a rendőrségnek nem volt oka a beavatkozásra. Csak a „Koruna”-palota közelében gyűlt össze délután fél 4 óra tájban 30 fiatal-korú kommunista, akikhez Krosnár kommunista képviselő akart beszédet intézni, de megakadályozták szándéka keresztültételében.

50.000 KARÁCSONYI AJÁNDÉK szétosztása megkezdődött MINDEN VEVŐ KAP!

FISCHER

ÜVEGUDVAR CLUJ

— **A negyvenedik életévig az ember nem helyez nagy súlyt egészségének ápolására,** mert a fiatalság erői amugyis megvédik őt a betegségek ellen. Más a helyzet negyven éven túl, amikor már óvatosságot követel az ember fizikuma és nagyfóntosságu körülmény, hogy az ember megelőzze a betegségeket. Testünk szervei egyre gyöngülnek és már alig képesek ellentállani. Ilyen ellentállásra alkalmas szer az Urodonal, amely tisztítja a testet a salakoktól és elősegíti az anyagcserét. Urodonal az elgyöngült szervek működését is erősíti és megakadályozza a korai öregedést.

ARTIN hashajtót kérjen orvosától.

— **Halállal bünteti a szovjet azokat a gazdákat, akik felhalmozzák a gabonát.** Londonból jelentik: Moszkvai távirat szerint a szovjet rendelet adott ki, melynek értelmében rendkívül súlyos büntetéssel fogják sújtani azokat a gazdákat, akiknek raktárában több gabonát és más élelmiszert találnak, mint amennyit a hatóságok a házi szükségletre megállapítottak. Az eljárás gyorsított szabályok szerint folytatandó le s bizonyos esetekben a kiszabható büntetés maximuma halálbüntetésre szólhat.

Mindenki adakozzon a zsidóság kórházának.

— **Betörők jártak a német Birodalmi Biztosító Intézetben.** Berlinből jelentik: A Birodalmi Biztosító Intézetben betörők jártak, megfúrtak két pénzeszekrényt s mintegy 40 ezer márkát magukkal vittek.

— **Uj alapokon kezdik meg a román-német kereskedelmi szerződésre irányuló tárgyalásokat.** Berlinből jelentik: Ugy hírlik, hogy közelebből német megbízottak Bukarestbe utaznak, hogy új alapokon megkezdjék a román-német kereskedelmi szerződések kötésére irányuló tárgyalásokat.

— **Amerikai bankárok Európába indultak a befagyott magánhitelek megvizsgálására.** Londonból jelentik: Az Olympic luxushajón három neves amerikai bankár Európába utazott el, hogy meggyőződést szerezhessenek a jóvitételek jövő alakulása felől és a Németországban befagyott magánhitelek ügyét megvizsgálják.

Hálát adva a Mindenhatónak azért, hogy egészséges vagy, jussanak eszedbe a szegények legszegényebbei, a vagyontalan zsidó betegek.

— **Az Orvosi Szemle, szerkeszti (dr. Herskovits I.)** most megjelent november havi száma ugy tartalmaz, mint kiállításban is nagy haladást mutat. Ez az orvosi folyóirat az új évvel V. évfolyamába lép, ami a mai gyorsritmusu életben is egy fél deceniumot jelent. Ez a magyar nyelvű orvosi szaklap Erdélyben csaknem egyedül álló e téren. Ujabbban pedig a vele együttesen megjelenő dr. Krémer A. szerk. alatt Stomatológia sok tekintetben újítást hoz. Először igazolja, hogy a fogorvosi szak nem egy ön-magában különálló tudomány, amit eddig annyira vitattak, hanem az általános orvostudományak kiegészítő szerves része, azzal szorosan összefügg. Ezért a fogorvos számára elsősorban, de a más szakmát művelő orvos számára is fontos ez az uttörő egybekapcsolódás, amely ennél a folyóiratról meg is van. Tartalom szempontjából igen értékesek az egyes cikkek. A két rész egységes irányát mutatják azok a felvetett problémák, amelyek ugy tudományos, mint gazdasági, sőt jogi szempontból az orvost, a fogorvost, de még a közönséget is egyaránt érdekelhetik. Ezenkívül az eredeti közlemények, mint az egyes specialitások irodalmának szemléje és ismertetése, valamint a mindennapi gyakorlatból merített tanulságok megértésére is műmelléklete is a szerkesztők és az erdélyi orvosi kar dicséretes munkásságát hirdetik.

— **Altalános amnesztia készül Spanyolországban,** Londonból jelentik: A lapok madridi jelentései szerint a spanyol igazságügyminiszter elkészítette az általános amnesztia tervezetét, amelyet az alkotmány életbe léptetése előtt proklamálni fognak, miután az új köztársasági alkotmány ugy intézkedik, hogy általános közkegyelem többé nem gyakorolható. Ezzel kapcsolatban diplomáciai körökben ugy hírlik, hogy Spanyolország kormánya az új alkotmány életbeléptetése után, de jure ei fogja ismerni a szovjetet.

— **A Templomszentelés ünnepén emlékezünk meg szeretettel és áldozatkészséggel a betegek hajlékáról.**

— **Nagy éhségfelvonulást terveznek az amerikai kommunisták.** Washingtonból jelentik: A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a kommunisták a jövő hétre nagy éhségfelvonulást akarnak rendezni a szövetségi fővárosban, amelyre az ipari központból munkanélkülieket verbuválnak. A megmozdulást betiltották s gondoskodás történt, hogy az intézkedésnek érvényt szerezzenek. Egyidejűleg New York és Indiana államok több városában munkanélküli tüntetések voltak, amelyeket a karhatalom szétoszlott.

AZ EGÉSZSÉGES tápláló reggeli: Ovomaltine.

— **A Farm Board hatmillió bála gyapotot egy évi időtartamra tart vissza a piactól.** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint a Farm Board 6.6 millió bála gyapotot egy évi időtartamra visszattart a piactól. Az intézkedés a gyapotárak esése miatt vált szükségessé. A termelők nem nagyon bíznak az akció sikerében s a most ülésező gyapotkonferencián a gyapottermelő tagállamok közül tíz elhatározta, hogy a jövő termelési évből 70 százalékkal csökkenti a termelést. A termelés nagyarányú mérséklésétől inkább lehet várni a gyapotárak normalizálódását, mint az intervenció vásárlásoktól, mert ez utóbbi rendszer a búzával sem vált be.

— **Svájcban állandóan rosszabbodik a gazdasági helyzet.** Londonból jelentik: A Times megállapítja, hogy Svájcban az általános gazdasági helyzet a nagy arányú bőség s bankjegyek 164 százalékos arányfedezete ellenére állandóan rosszabbodik. A munkanélküliek száma több mint harmincezer, éppen kétszerese az elmúlt évi munkanélküliek számának.

— **Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.** A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserűvizet gyógy-szertárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Huszonhét százalékkal csökkent az import Amerikában.** Newyorkból jelentik: A június harmadikán lezárult költségvetési évből az amerikai export 34, az import 27 százalékkal csökkent. Az iparban legnagyobb arányú volt a termelés-csökkenés a vas-és acélműveknél 27 s a gépkocsi-iparban 31 százalékkal. A vasutak bevétele 20 százalékkal esett.

— **Szorosabb együttműködés készül a francia-német légi közlekedés és vasúti szállítási terén.** Párizsból jelentik: A francia-német gazdasági tanácsadó-bizottság szállítási ügyekkel foglalkozó albizottsága folytatta üléseit. Remélik, hogy közelebbi pozitív eredményeket fog a bizottság felmutatni a légi közlekedésben és a vasúti szállításban létrejövő együttműködés terén.

NAPROL-NAPRA

Madridban a hivatalos lap közölte a cortsnek Alfonz spanyol király len hozott határozatát. A döntést függesztették az összes polgármest hivatalokban s megküldötték a külföldi kormányoknak és a Népszövetségnek is.

— **A rigai törvényszék felhívást intézett d'Albert zeneszerző feleségéhez,** melynek értelmében december 24-ig lentkeznie kell, különben a bíróság kövöltében ítéletet mond valóperében d'Albert most 67 éves s most már todszora válik.

— **Palesztinában az autós kiránduló 12 gépkocsiját a Jehrikho—Jeruzsalem utvonalon banditák feltartóztatták.** Több utast, akik ellenállottak, rablók véresre vertek s az egész autokolonne utasait kifosztották.

— **Egyik amerikai filmgyár filmre szel a Vig özvegy című Lehár-operát.** A címszerepet Jeanette Macdonald fogja játszani.

— **A párizsi bíróság Dolly Rózsát szénésznőt elválasztotta férjétől.** A szénésznő részére a bíróság megítélt egy 15 millió frankot érő nyakláncot ézenfelül évi 450 ezer frank apanázs.

— **Az amerikai filmgyártásban 50 százalékos költségmegtakarítást visznerezstül.**

— **Megszöktek az idegenlégiből.** Rómából jelentik: Az olasz hatóságok a sziciliai Marsalából három osztrák és egy birodalmi német állampolgárt kísérték államok határáig és haza szállították őket. A négy fiatalember augusztus végén megszökött az afrikai francia idegenlégiből és az afrikai partokról a gumacsonakon világköri utat tevő Helm német sportember szállította őket Sziciliába. A szökevények igen sok szenvedést és kalandot mentek keresztül, amíg otthonukba juthattak.

— **Kötelességeid vannak beteg hittestvéreiddel szemben, ne feledkezzél meg rólu.** Filléreiddel talán egy családodat adsz vissza családjának, egy gyermeket születsnek.

— **A Kőrházi Szombat sikere mindnyájunk javát szolgálja.**

— **Laval beszéde kedvezőtlenül hatott a Wall-Streetre.** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Laval beszéde kedvezőtlenül hatott a Wall-Streetre. A tőzsde nyomott irányzattal zárult. A német értékek eladások következtében tovább gyengültek.

— **PROBÁLJON GAZDAGODNI lelkileg!** Nagyszerű könyveket kap felíngyen a Lepage-antikváriumban Cluj. Kérjen ingyen jegyzékét!

Primăria Municipiului Cluj. Nr. 17370—1931.

ANUNT
 Municipiul Cluj inchiriaza prin licitatie publică cu oferte in scris, inchise sigilate localul de prăvălie No. 1, ocupat actualmente de către firma Emil Grün in clădirea Primăriei, Pia Mihai Viteazul 35 pe durata de un an dela data aprobării contractului de inchirie.

Licitatia se va tine in conformitate cu dispozitiile cuprinse in art. 88—110 din legea Contabilității Publice si cu norme generale pentru tinerea licitatiilor publicate in Monitorul Oficial No. 127—1931 in ziua de 14 Ianuarie 1932 orele 11 a. m. inaintea Comisiei de licitatie sală de sedinta.

Odată cu predarea ofertelor concurrentii vor depune la mâna presedintelui Comisiei in plic separat o garantie provizorie in numerar sau efecte garantate de stat egală cu 5 la sută din suma oferită drept chirie.
 Condițiunile de licitatie se pot vedea in biroul Serviciului economic. Cluj, la 26 Noembrie, 931.
 Primăria Municipiului Cluj

A mand

A japánok és kín séről tárgyal

London, november riai helyzetben némi A kínaiak hajlandó a Nagy Fal mögé a japánok sem zár nyomulás beszüntető Kvang—Csin—Csau A kínai főparanc lépett a Csin—Csau katonai attasékkal, a pánok és a kínaiak dó semleges zóna lé ségeit vizsgálják.

Manoile Marmorosch

„Annyi köze ó a farizeusok e Bla

Bucuresti-Bukarest, Marmorosch Bank beté gos gyűlést tartottak, minden részéből nagy részt. A gyűlésen Ioanid tott nagyobb beszédet lyozta, hogy a Marm követett el semmiféle bank üzletvitele kifoly visszaélésekről elterje zet érdekelte ellensége Marmorosch Bank fizé zárólag az okozta, hog szavonták betétjeiket. tés több mint 3 mil bankból, amely ilyen

Több

Nagyon lehangoló j legált hetes bizottság bizottság által azon hogy az elnökválaszt gos kongresszust há előkészítse, már az tárgyalása előtt fenn megállapodáson, hogy e az elnök vagy rabbi szerint, amint azt e kifejtési alkalmunk differens az, hogy a rabbi-e vagy világi e hogy a központi irod teendőkön kívül sem el nem foglalhat. Ha lásáról mondjon le é gét a felekezeti ügyén

Egy negyedmillió l kezett megérdemli azt lős helyen egy egész nőtt azokból a keret lan ügyes-bajos dolg ságu kérdéseit mellé sák el. Az ort. kö szükséges szerve az magasabb célokat sz való, hogy valakinek szaporitis. Ugyanigy alelnök, vagy alelnök válogatása, azonban és ne személyeskedjü tételjük azzal, ha t azon körülménynek, adja meg a hivatalna hanem megfordítva.

Tökéletesen oszto temetsvári hitk. eln sát, hogy nem győ értést akarunk. De rül a kérdés, mi tört ben, ha megértést a lat, a legmesszebbm engedékenység dacár felejtük el, itt nem zelméről, vagy veres ortodox szervezet, m szélyben, ha a már rek kerülnek ki az megállapíthatjuk, ho nak még olyanok, a oktrojelképezéseik e

A mandzsuri helyzetben némi javulás állott be

A japánok és kínaiak között felállítandó semleges zóna létesítéséről tárgyalnak. Kínai csapatok Tsitsikar felé nyomulnak?

London, november 30. A mandzsuri helyzetben némi javulás állott be. A kínaiak hajlandók csapatok zömét a Nagy Fal mögé visszavonni s így a japánok sem zárkoznak el az előnyomulás beszüntetésétől a Csang-Hai Kwang—Csin-Csau vonalon. A kínai főparancsnok érintkezésbe lépett a Csin-Csauba küldött semleges katonai attasékkal, akik jelenleg a japánok és a kínaiak között felállítandó semleges zóna létesítésének lehetőségeit vizsgálják.

Meg nem erősített jelentések szerint Ma Csang Szan kínai tábornok átesoportositott hadseregével Tsitsikar felé nyomul előre. Észak-Mandzsuriában a harci tevékenység szünetel. Ezzel kapcsolatban a Times távirata szerint Tiencsinben tovább fojlik a harc. Dai renből egy újabb japán gyalogezredet vezényelt Tiencsinbe. A Daily Express közli, hogy a japánok ágyútüzzel árasztották el repeszliaképpen a kínai városrészt s a tüzelés több helyütt épületeket gyújtott lángra.

Manoilescut támadták élesen a Marmorosch Blank betéteseinek értekezletén

„Annyi köze van Manoilescunak a töviskoszorúhoz, hogy ő a farizeusok egyike, akinek perverz öröme volt a Marmorosch Blank betéteseinek tönkremenésében.”

Bucuresti-Bukarest, november 30. A Marmorosch Bank betéteseinek tegnap országos gyűlést tartottak, amelyen az ország minden részéből nagyszámu kiküldött vett részt. A gyűlésen Ioanid kormánybiztos tartott nagyobb beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy a Marmorosch Bank nem követett el semmiféle inkorrektiséget. A bank üzletvitele kifogástalan volt és a visszaélésekről elterjesztett hírek az intézők érdekelt ellenségeinek manőverei. A Marmorosch Bank fizetésképtelenségét kiárólag az okozta, hogy a betétesek visszavonták betéteiket. 1931-ben 30.000 betétes több mint 3 milliárd lejt vett ki a bankból, amely ilyen körülmények között

lett fizetésképtelen. A bank által nyújtandó garanciák teljesen reálisak és a szanalásnak sikere biztosítva van. A felszólalók valamennyien kifejezték azt, hogy a kényser-egyezés gyors lebonyolítását nyert és a bank rövidesen újból megkezdheti működését. Feltűnést keltett Nicu Episcopanu betétes felszólalása, aki igen éles szavakkal támadta Manoilescut és a volt bankkormányzókat a töviskoszorúra vonatkozó megjegyzését kommentálva azt mondta, hogy Manoilescunak csak annyi köze van a töviskoszorúhoz, hogy ő a farizeusok egyike, akinek perverz öröme volt a Marmorosch Bank és betéteseinek tönkremenésében.

Több érdeklődést kérünk...

Irta: Gábel Sándor

Második közlemény

Nagyon lehangoló jelenség, hogy a delegált hetes bizottság, mely a vezérő-bizottság által azon célból küldött ki, hogy az elnökválasztást megejtő országos kongresszust három hónapon belül előkészítse, már az elnök személyének tárgyalása előtt fennakadt azon az elvi megállapodáson, hogy világi ember legyen az elnök vagy rabbi? Szerény nézetünk szerint, amint azt e lap hasábjain már kifejtteni alkalmunk volt, teljesen indifferens az, hogy a megválasztott elnök rabbi-e vagy világi ember. A lényeg az, hogy a központi iroda elnöke az elnöki teendőknél kívül semmiféle más hivatalt el nem foglalhat. Ha az illető rabbi, állásáról mondjon le és egész tevékenységét a felekezet ügyének szentelje.

Egy negyedmillió lelket számláló felekezet megérdemli azt, hogy ügyeit felelős helyen egy egész ember vezesse, ki-mótt azokból a keretekből, hogy számtalan ügyes-bajos dolgot, országos fontos-ságu kérdéseit mellékfoglalkozásként lássák el. Az ort. központi iroda igazán szükséges szerve az erdélyi ortodoxiának, magasabb célokat szolgál és nem arra való, hogy valakinek mellékjövendelmét szaporíts. Ugyanígy rendkívül fontos az alelnök, vagy alelnökök személyének megválogatása, azonban ne kicsinyeskedjünk és ne személyeskedjünk és magunkat értékeljük azzal, ha tudatában vagyunk azon körülménynek, hogy nem az egyén adja meg a hivatálnak a kellő autoritást, hanem megfordítva.

Tökéletesen osztom Friedmann Ferenc temetsvári hitk. elnök barátom felfogását, hogy nem győzelmet, hanem megértést akarunk. De önkéntlenül felmerül a kérdés, mi történjék abban az esetben, ha megértést a legnagyobb jóindulat, a legmesszebbmenő áldozatkészség és engedékenység dacára se találunk? Ne felejtjük el, itt nem egyes pártok győzelme, vagy vereségéről van szó. Az ortodox szervezet, mint olyan, forog vérszégyben, ha a már ismert terrorfegyverek kerülnek ki az arsenálból, de azt megállapíthatjuk, hogy tévednek, ha vannak még olyanok, akik azt hiszik, hogy oktrojelképzéseik ezidőszerint is valóra

fognak válni. Visszatérve az elnök személyére, még elég idő van arra, hogy az illetékesek becsületes és mindenkit kielégítő megoldást találjanak és ha van az erdélyi ortodoxiában oly frakció, amely a saját megsemmisülését akarja, amely harakirit akar magán a felekezeten elkövetni, csak táplálja, erősítse a széthúzást, hirdesse az erőszakot, vigye át a terrorizmust a gyakorlatba, minden személyi kérdésnél — e célját el fogja érni. . . Le kell azonban ismételtlen szögeznünk azt a sajnálatos jelenséget, hogy a hivatott faktorok közül, de különösképpen az askenázi ortodoxia sorában, nem viseltetnek az aktuális, nagyfontosságú ügyekkel szemben azal az érdeklődéssel, amelyet ezek megérdemelnének. Nagy hiba, hogy az egyes hitközségek vezetőit a nagy horderejű kérdések nem érdeklik, teljesen felkészületlenül, tájékozatlanul indulunk annak a kongresszusnak elébe, amely történelmi nevezetességű dátuma lesz az erdélyi ortodoxiának.

A nagy megértés és váltatva való munka hirdetésének közepette sem szabad elfelejtenünk, hogy lesz egy „mach-lajke lesem somajim“ közöttünk, de nagyon óhajtánánk, hogy erre a csatározásra mindenki kellően készüljön fel, ne legyen ez a harc egvoldalu, ne legyen győző és legyőzött; inkább minden frakció meggyőzött és ehhez nem hiányzik egyéb, mint a küszöbön megoldásra váró ügyek és kérdések iránti általános érdeklődés, ezt kérjük az ortodox köröktől — több érdeklődést kérünk saját ügyeink iránt, mert több szem többet lát és minden ideálnak halála az indifferenzizmus.

A kongresszus helye is ügyetlenül van megválasztva (Nagybánya vagy Érmihályfalva), tápot nyújt a bizalmatlanságnak és alkalmat nyújt a szabad véleménynyilvánítás elnyomására, attól eltekintve, hogy mindkét város az országgrész távolabb eső részén és nem centrumban fekszik. Nem látjuk sehoh a középíthközségek képviselőit e határozathozataloknál és feltétlenül szükségesnek tartjuk a kongresszus minden napirendi pontja előzetes közlését a zsidó nyilvánossággal, mert

Ne várja be az érelmeszesedés rombolásait. Gondoskodnia kell arról hogy vére tisztán és élénken keringjen

Az orvosok azt mondják, hogy „40 éves kortól kezdve szükségessé válik a vérnek a hugasvától való megtisztítása, mert a hugasv felgyülemlik az emberi szervezetben a különböző szervek lassabbá vált működése által. A hugasv megrövidíti életünket, mert előmozdítja az érelmeszesedést, ezt az előtűrtjét a véredények

okozta bántalmaknak, mint amilyen a gutautés, melliszukulás, benuulás, vesegyuladás, uracmia. A hugasv okozza a közzvényts, melynek leggyakoribb jelei az izületi és izomszusz, vesekő-lik, idegbaj, epe- és vesekő. Használjunk tehát URODONAL-t, mely elsőrendu hugasvoldó és amelyet a világ legkiválóbb orvosai

ajánlanak, mert hugasvoldó hatása által gyökerében támadja a bajt és megment bennünket azoktól a veszélyektől, amelyek érettebb és öreg korunkban fenyegetnek. Urodonal megtisztítja és élénken keringő állapotban tartja vérünket, ami szervezetünk kifogástalan működéséhez mulhatatlanul szükséges.

URODONAL

megelőzi az érelmeszesedést, mert feloldja a hugasvat.

DROGUERIA STANDARD, 2 Strada Zorilor, BUCURESTI

rendkívül fontos, hogy a tárgyalások békés és zavartalan menete minden körülmények között eleve biztosítva legyen. Országos kongresszuson, ahol ily nagyfontosságu, a felekezet életébe vágó kérdések kerülnek döntésre, nem lehet meglepetésekkel, titkolódzásokkal operálni; sokkal célravezetőbb, ha a kérdések komplexumával a delegátusok előre tisztában vannak. Nagyon ajánlatosnak tartanók, ha a hetes bizottságon kívül, melynek megbízatása kizárólag a kongresszus elő-

készítésére szól, nemcsak a vezérőbizottság, de az országos választmány is megtárgyalná az ügyeket, mert így nagyobb remény van arra, hogy közös platformon becsületes megegyezéssel sikerülni fog a differenciákat kiküszöbölni. Valószínűnek tartjuk, hogy a vezetőség így is fog cselekedni.

Minden körülmények között az érdeklődés homlokterébe kell jusson az egész kongresszusi anyag, foglalkozzon vele minden arra hivatott egyén és testület.

A tragikusan elhunyt dr. Boskovits Henrik a kolozsvári Zsidó Kórháznak hagyatkozta összes műszereit

A szakkönyveket a Paul Ehrlich Orvosegyesület kapja

Cluj-Kolozsvár, november 30. Hirt adtunk a napokban dr. Boskovits Henrik kolozsvári orvos hirtelen elhunytáról. A kiváló orv és gégespecialista nemcsak mint orvos állott köztiszteltetben, hanem mint szegények istápolóját nemesszivüségéről is ismerték a városban. A szerény, csöndes, tudományos és emberbaráti munkának élő orvosról ma kitudódott, hogy a zsidó közéletet is nagy hállára kötelezte. Özvegye ugyanis a mai napon bejelentette dr. Sebestyén Józsefnek, az Erdélyi Zsidó Kórházegyesület elnökének, hogy megboldogult férje, dr. Boskovits Henrik összes nagy értékű képviseelő műszereit a Kolozsvári Zsidó Kórházra hagyatkozta azzal, hogy ezt mint külön alapítványt kezeljék a kórházban.

Munkatársunk ma délután felkereste az özvegyet, aki apja, Prince Armin tekintélyes szatmári város jelenlétében közölte, hogy dr. Boskovits a zsidó kórházba való bevonulása előtt arra kérte, hogy elhalálozása esetén összes orvosi műszereit adja át hagyatékképpen a kolozsvári Zsidó Kórház-

nak. — Megboldogult férjemnek ezt a végső akaratát respektálni kívánom és legközelebb, mihelyt arra mód lesz, be fogom szolgáltatni a kórháznak a műszereket. Az orvosi szakkönyveket a Paul Ehrlich orvosegyesületnek hagyatkozta drága férjem és én természetesen ennek a kívánságának eleget fogok tenni.

A zsidó kórház kiváló főorvosának ez a nagylelkű hagyatéka meg fogja örök időkre őrizni a kiváló emberbarát és tudós emlékét.

— Hevesi Piroska a budapesti rádióban. Hevesi Piroska Lia Igirosanuval, a kiváló párizsi énekesnővel együtt december 10-én este közös hangversenyt ad a budapesti zeneakadémián, amelyet a rádió is közvetíteni fog.

Stanjol gyári raktár
Lebago Kvár. Rákren mintát, árjegyzéket

Utazási kedvezményt engedélyezett a vasut a marosvásárhelyi cionista konferencia résztvevőinek

Az 1931. december 25, 26 és 27-én, Marosvásárhelyen megtartandó cionista konferencia résztvevői számára a Zs. N. Sz. központi irodája utazási kedvezményért folyamodott a CFR bukaresti vezérigazgatóságához. A kérvényt a CFR vezérigazgatósága kedvezően intézte el és a visszautazásnál ötvétszázalékos kedvezményt adott, amelyet a Szövetség által kibocsátott igazolványok alapján lehet igénybe venni. Az engedélyezett 50 százalékos kedvezmény a visszautazásnál érvényes. Fenti kedvezményeken kívül felhívjuk a konferencia delegátusok és vendégek figyelmét a körutazási jegyekre. Azon városok delegátusai, amelyeknél az oda-visszautazás legalább 400 kilométer, körutazási jegyet vehetnek igénybe, amely a legközelebbi CFR kerületi igazgatóságánál szerezhető be, ha legalább 24 órára az elutazás előtt kérvényezve lesznek. A körutazási jegyek ára 40 százalékkal olcsóbb a rendes jegyeknél.

Színház-Mozi

A Magyar Színház heti műsora

Kedd: Feketeszaru cseresznye. (Nagyon olcsó mozihelyyárrakkal. Sorozatszám: 74.)
Szerda: A metely. (Ujdonság először! Napi bérlet „A” 13. Sorozatszám: 75.)
Csütörtök: Meddig fogsz szeretni? (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet „B” 13. Sorozatszám: 76.)
Péntek: Thüringia rózsája. (Nagyon olcsó mozihelyyárrakkal. Sorozatszám: 77.)

Még két rendkívüli előadás PAOLO QUADRELLI tenoristával a Román Operában

leszállított helyyárrakkal.
Szerdán, december 2-án: TRUBADUR
Péntek, december 4-én: TOSCA
Jegyek „Románia Artística” színházi ügynökségnél, Piata Unirii.

Szombat d. u. 3 órákor: Mikulás bácsi kalandjai. Gyermek előadás, nagyon olcsó mozihelyyárrakkal. Sorozatszám: 78.)
Szombat este 8 1/2 órákor: Pusztai szél. (Ujdonság először! A „Feketeszaru cseresznye” szerzőjének, Hunyady Sándornak legújabb műve. Premier-bérlet 14. Sorozatszám: 79.)

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor: Premier. A bécsi szerelem. A bécsi szezon gyönyörű slágerfilmje. Lehár felejthetetlen zenéjével. Főszereplő: Betty Bird és Georg Alexander. Műsor előtt: A legújabb journal és Miki Maus
Leszállított helyyárrak: Zártszék 20, támlásszék 30, páholy 40 lej.
Kedd 3, 5, 7, 9 órákor: A bécsi szerelem
Szerda 3, 5, 7, 9 órákor: A bécsi szerelem
Csütörtök 3, 5, 7, 9 órákor: Premier. Monte Carlo bombázása. A szezon legkimagaslóbb filmalkotása. Főszereplők: Ana Sten, Hans Albers

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Kedden: Az erősebb, dráma, főszerepben: Georg Bancroft, a „Newyorki éjszaka” film címszereplője és a szép Esther Ralston. Műsoron kívül hangos híradó és pótkép.
Szerdán: Az erősebb, dráma.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Kedd: Janet Gaynor és Charles Farrel: Ut a menyország felé és nagy kísérő műsor. Helyyárrak: 15, 25, 30 lej.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedd d. u. 3, háromnegyed 5 és fél 7 órákor: A királynő férje. (Maurice Cheavlier és Jeanett Macdonald utolérhetetlen hangosfilmje, a legszebb film, amelyet Ernst Lubitschi mesteri keze létrehozott.) Helyyárrak 10 és 20 lej.
Szerda d. u. 3, háromnegyed 5, és fél 7 órákor: A királynő férje.

Csütörtök d. u. 3, háromnegyed 5 és fél 7 órákor: A királynő férje.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Kedden: Trader Horn dzsungel film, eredeti afrikai felvételekkel.
Jön: Két világ A. E. Dupont a Varieté és Atlantic alkotójának legújabb világhírű filmje. Orosz dráma a világháboru idejéből.

KÖZGAZDASÁG

Felavatták a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara új épületét

Cluj-Kolozsvár, november 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap dél előtt ment végbe a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara impozáns új épületének ünnepélyes felavatása. A felavató ünnepséget az új épület koncerttermében tartották meg. Negruti mérnök ismertette az épület történetét. Az épület összesen 31 millió lejbe került: az összeget a kolozsvári Albina-bank bocsátotta kölcsön formájában a kereskedelmi és iparkamara rendelkezésére.

Pop Valér erdélyi miniszter képviseletében dr. Hodor Victor vezérfelügyelő fejezte ki megelégedését az új épület fölött, amely a román impériumnak egyik számottevő kolozsvári alkotása. A tőzsde nevében dr. Gherman Laurian üdvözölte a kamara vezetőjét, majd Marius Păulea, a Banca Albina kolozsvári fiókjának vezérigazgatója beszélt. Az ünnepi hangulatban diszsonáns és bántó hang volt egy Fărcas nevű kolozsvári kereskedő felszólalása, aki a kolozsvári román kereskedők és iparosok nevében alkalmasnak látta az időt és a helyet arra, hogy a kisebbségi kereskedőket és iparosokat támogassa és nacionalista frázisokat puffogtasson el. Ha már egyetlen kisebbségi felszólalásnak nem jutott hely ezen a felavatón, úgy Fărcas ur beszéde is nyugodtan elmaradhatott volna.

A beszédek elhangzása után gazdagon terített büffet találtak fel a vendégeknek, akiknek soraiban a kolozsvári diplomáciai kar is képviselve volt.

December 31-ig meghosszabbították a cégbejegyzések határidejét. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium december 31-ig újabb terminust engedélyezett a cégbejegyzések eszközzésére. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy ezentul semmilyen körülmények között sem fogják a bejegyzéseket tudomásul venni.

December 1. A kolozsvári rendőrség közli, hogy Erdély Romániához való csatlakozásának évfordulója alkalmából nemzeti ünnep lévén, a házakat fel kell lobogozni.

Ha azt akarja,

hogyan az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

ILLESSE

donloson előfizetésre!

Újabb árcsökkentés a könyvpiacra!

Ismeretterjesztő művek

Adler: Marx a gondolkodó	25 L	Marx: Osztályharcok Franciaországban	48 L
Adler: Alkoholizmus és a szakszervezetek	4 L	Marx: Bér, ár, profit	20 L
Bauer: A szocializmus útja	6 L	Marx: III. Napoleon államcsínyje	20 L
Bebel: A nő és a szocializmus	180 L	Marx: Polgárháboru Franciaországban	20 L
Bernstein: A gazdaságtörténet alapvonalai	20 L	Mehring: Marx Károly élete	360 L
Bernstein: Mi a szocializmus?	5 L	Migray: Egy keresztényszociális állam története	18 L
Bernstein: Görlitzi pártprogram	12 L	Migray: Az egyház, munkáskérdés	5 L
Bernstein: Lassalle Ferdinand	18 L	Migray: Az Internationale története	25 L
Beer: A szocializmus és társadalmi harcok története:		Müller: Marx és a szakszervezetek	15 L
II. Középkor	30 L	Pach: A társadalmi ember élete	25 L
III. Ujkor	30 L	Parvus: Allam, ipar, szocializmus	20 L
IV. 1750-1800.	90 L	Révész M.: Somogyi Béla élete	25 L
V. 1860-1925.	90 L	Szabó E.: Szocializmus	30 L
Braun S.: A primitiv kultúra	90 L	Szemes: Mi az osztályharc	5 L
Braun S.: Szakszervezetekről	5 L	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	8 L
Bresztowszky: Miért?	9 L	Szakasits: A munkásifjuság útja	5 L
Cooperator: Szocializmus és szövetkezet	5 L	Szakasits: Ut a felszabadulás felé	5 L
Deutsch: Sport és politika	41 L	Társadalmi lexikon	600 L
Gál: Szakszervezetek a háboru alatt	5 L	Dr. Tóti: Az ifjuság nemi problémái	85 L
Garami: Kezdjük elölről	5 L	Umbreit: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból 1890-1915.	5 L
Gergely: Munkáskultúra	30 L	Vándor: Közgazdaságtan	100 L
Gombo: Kiszipar, kiskereskedelem és a szocializmus	10 L	Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5 L
Jászai: Agitáció	4 L	Wagner: A tudományos gondolkodás alapelvei	10 L
Kautsky: Marx gazdasági tanai	41 L	Wexberg: Ideges gyermek	60 L
Kautsky: Kereszténység eredete	100 L	Webb: A kapitalizmus hanyatlása	40 L
Kertész: A nemzetköziség útja	40 L	Dr. Stern: Tolsztoj	20 L
Kropotkin: Kölcsönös segítség	100 L		
Kunfi: Jaurés	10 L		
Lassalle: Az alkotmányról	6 L		
Lassalle: Munkásprogram	6 L		

Kaphatók az Uj Kelet Könyvosztályában

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R.T. nyomása Cluj, Strada Barza L. Pop 16. — Telefon 5-77.

NYILTTÉR *)

Miután személyesen meggyőződtem a t. cég könyveiből, hogy Önöket nem vezette rossz indulat a kényszerűség ségi eljárás megkérésénél, emélfogva igyekszem kartársaim figyelmét felhívni, hogy a kiegyezési ajánlatukat fogadják el, miként a fentiek alapján én is tettem.

1931 november hó 30.

Teljes tisztelettel „Spandop” Szerdahelyi, Arad

*) E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Apróhíreletések

Ujra megnyitott Léb ort. kóser étterme Malom ucca 14 szám alatt! Zletes étel, olcsó árak, kellemes helyiség. Utazóknak 10 százalék kedvezmény. Abonoma, esküvők, bankettek olcsó áron.

Iparvállalat keres városokban helyi és vidéken saját költségén utazó agilis képviselőket közpénzeikk eladására. Ajánlatokat referenciákkal Rudolf Mossor Oradea „Mellékvédelem” jelígre.

Magyarul, németül, románul beszélni. felsőbb iskolai képzettséggel és zene tudással rendelkező özv. nő magányos egyénnél házvezetőnői vagy nevelőnői állást keres. Szives megkeresést 35 éves jelígre kéri.

300.000 lejjelel csendes társat keres 2 éves iparvállalattal, 2 jól bevezetett detail üzlettel és engrosz vevőkörrel. Ajánlatokat „Befektetés biztosítva és rentábil” jelígre a kiadóba kéri.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt. Tacumul ezüstáru gyár Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 6.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondórtva, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és gondórséget felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

ב"ה דעש וויר פארשטענדיגען דאס דיא דיא אהרשיס פון רבינו יחזקאל פאנעס ויע אום מיטוואך פון יום (December 2) און דיא אהרשיס פון רבינו משה פאנעס ויע פרייטאג פון יום חברה קדישה (December 4)

Egy munkanélküli zsidó mázoló és butorfenyező akar szakmájában, akár bármilyen más munkát vállal. Elmenne esetleg boltiszolgának is. Cim a kiadóhivataltban.

Jókarban levő középmetre szabott fekete, finom szövettel készült télikabát eladó, esetleg átmeneti kabátra becserelehető. Cim a kiadóban.

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Király ucca 45.

Szakácsné ortodox háztartáshoz kerestetik. Ajánlatokat Maximilian Hiller Medias.

Sapakhorgolást, selyem és gyanjuból clesón vállalok. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Az erdélyi könyvpiac szenzációja

zsilágyi András új kötet

Az idő katonái

A falusi szegények életének és sorsának mesteri rajza

Ara 90 lej

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályán utján.

XIV. ÉVF. 26 Cluj — Kolozsv december 2 S 5692 ÉV Kiszl

Az Uj Kelet az egyetem és hánsági zsidóság napilap

Cikkeink után: forrás megjelölés meg

Kéziratokat nem küld megőrzésükre nem v

Egyszer a le

A nagyhatalmak lámpán kormányt, amely a kéri a Népszövetség asszák el a leszerelés lehetőleg özönvíz után Még az ürügyet is elő annak a kormányának és nélkül vállalkozna az is előre ki van csasztási kéréshez h lamennyi nagy hatalom vállalkozó kormány mondania, hogy az vannak most foglalnak megoldásával és nos, a leszerelési

erre a varázsszóra el is halasztja a kö sz leszerelést.

Hogyné halasztaná el tendő óta egyebet sz azt, hogy a gazdasá megoldása a leszerelés szetes, hogy amikor krízismegoldásán töri kicsavarják az egy etőségét.

Vagy meg akarják old áságot és akkor itt az észre, vagy pedig esz kinek se leszerelni és fejt a gazdasági váls

Szilágyság és vagyoni

Amerikában néhány t a nagy vagyonok ére csökkentek és áll adenciát mutatnak. Ar ösebben kétségbeesn illiomosok sorsa mia imptomat egy érdekes re tartjuk alkalmasnak A válság termézetes ak a borzalmas tömegi termelés és ezzel egy társztrófális lecsökken ifit lehetőségének m galább is minimálisra se.

A mai nagy vagyono gyasztás és termelés k tőle a normális gazd alakulásának idejére es lúság mai mélypontján hetősége a munkaszern imumára csökkent. St etben, fogy az esetek n.

A válság tehát immár nagy vagyonokat is. vább tart, úgy az újab nek nemcsak a lehetőség athematikai pontosság eglévő vagyonok is fel alkalkozás és termelés h rüleg magával hozza omok felmorzsolódását. ncs hozadék, ha rentá k — s a válságban ez magát emészi fel.

Felvetődik tehát a k nagyvagyonok urainak gi előítéletekhez ragas gnyós volna éppen sz bb és minél gyorsabb nálása? Nem kétséges. Am a józan ész és belé bberi tulajdonságok köz hiánya ásta meg an t a történelem folyán tal diadalmaskodni fog

Szafias szélhá

A világ minden szélh or a zsidók vérén tni.

Ahány puccsvezér van étlen és megnyomor élet-Európában, valam emítizmusba csomagolj as portékájukat.